

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

302

1991 йил 1 январдан
чиқа бошлаган

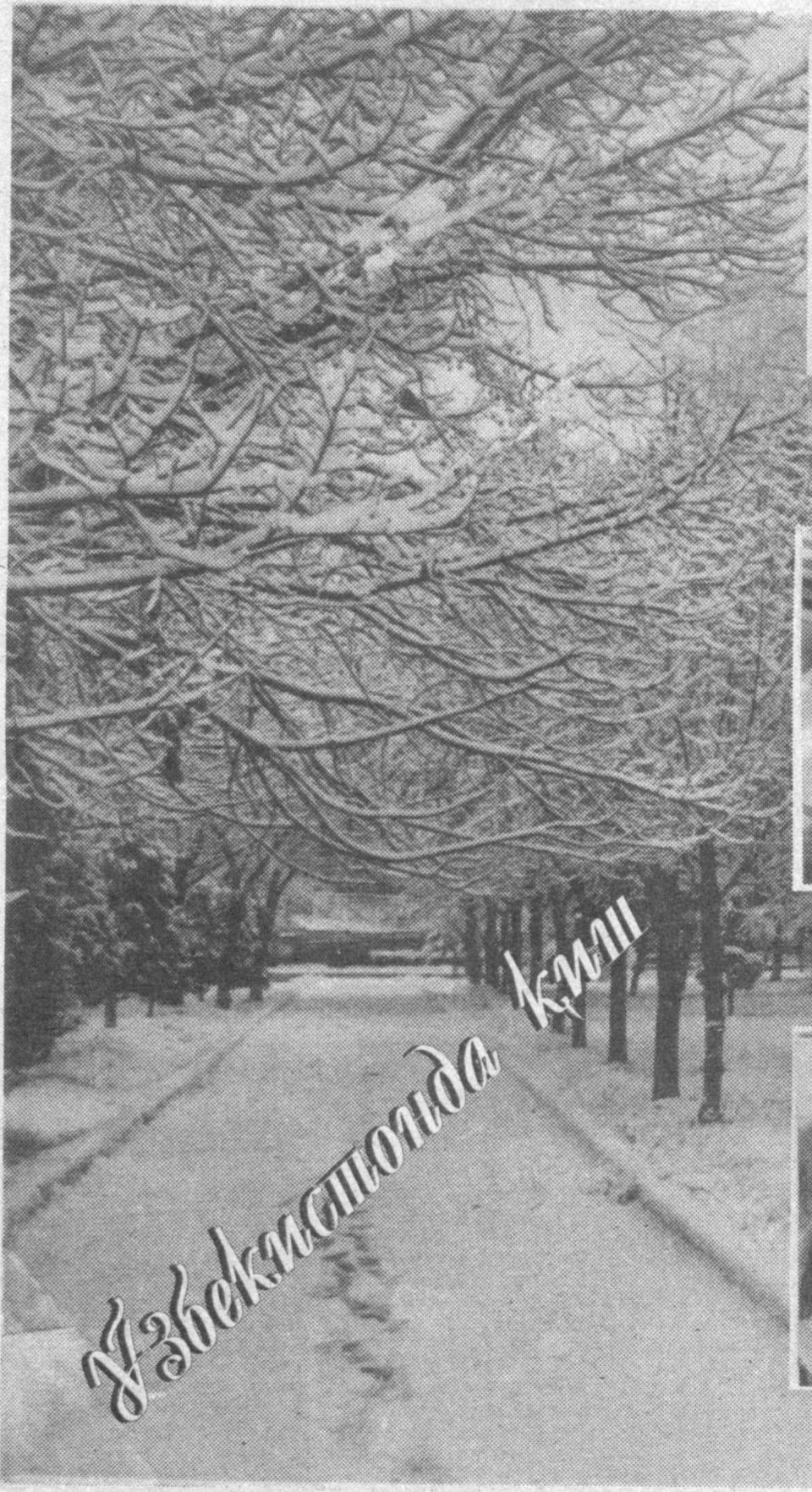

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНГ ГАЗЕТАСИ

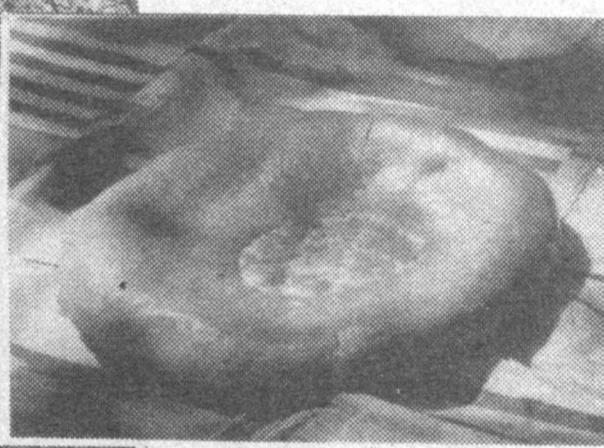
18 ЯНВАРЬ
№ 13-14
(1530-1531)
ШАНБА
1997 йил

1997

ИНСОН МАНФААТЛАРИ ЙИЛИ

10-бет.
*Жаннат оналар
оёғи остидадир*

12-бет.
*Нондек эъзозли
бўйайлик*

3-бет.
*Уч дугона, уч
моҳирий...*

5-бет

«ЧҮЛБОБО»

Ҳамқишлоқлари тили билан айтганда,
Ўзбекистон Қаҳрамони Комилжон ака
«ҳаммабоп ва ҳамма ерда ҳозириу нозир».

БОЛАЛИКДА МУЗЛАГАН ҚАЛБНИ ЭРИТИШ ҚИЙИН

Болани кўтаришга эриниб ёки кўйлагим
ғижим бўлмасин деб, аравачага букчайтириб
ўтқазиб қўйган аёлларни кўрганимда дилим
фашланади.

12-бет

СЛОВАКИЯДАГИ УЧРАШУВЛАР

БРАТИСЛАВА, 17 январь.
(ЎзЛ маҳсус мухбари Муҳаммад Шариф хабар қиласи). Президентимизнинг Словакияга расмий ташрифи куни мамлакатларимиз ўргасидаги манбаатли ҳамкорликни янада равнақ топтириш учун ҳуқуқий асос солинган кун сифатида тарихда қолади.
(Давоми 2-бетда).

ҲАФТАНОМА

Шанбадан-шанбагача

• Вазирлар Маҳкамаси «Ўзбекистон Республикаси Президентининг иқтидорли ёшларнинг чет элда таълим олишларини кўллаб-кувватлаш «Умид» жамғармасини тузишнинг ташкилий тадбирлари тўғрисида» қарор қабул қилди.

• Вена шаҳрида Европа Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти Парламент Ассамблеяси ҳамда Австрия парламенти ҳамкорлигига ташкил қилинган демократия ва парламентаризм масалаларига бағишланган ҳалқаро семинар бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон парламенти вакиллари ҳам иштирок этди.

• Мамлакатимиз аҳли ва Ўзбекистон Қуролли Кучлари жангчилари «14 январь -- Ватан ҳимоячилари куни»ни ҳамда Қуролли Кучларимиз ташкил этилганлигининг 5 йиллигини тантанали нишонлади.

• Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Чехия Республикаси ва Словакия Республикасига расмий ташриф буюрди. Европадаги ушбу мустақил давлатлар билан мамлакатимиз ўргасидаги савдо ва дўстона алоқаларни янада мустаҳкамлаш йўлида ҳамкорликнинг янги босқичига қадам кўйилди.

СЛОВАКИЯДАГИ УЧРАШУВЛАР

(Давоми. Боши 1-бетда).

Чунки кече Президентлар -- Ислом Каримов ва Михал Ковач бўлиб ўтган музокаралар ниҳоясида Ўзбекистон билан Словакия ўртасида ўзаро муносабатлар ва ҳамкорлик асослари тўғрисидаги шартномани имзоладилар. Шунингдек, икки давлат раҳбарларининг учрашви чоғида Словакия Президенти Михал Ковач Президент Ислом Каримовнинг Марказий Осиё хавфсизлигини таъминлаш, жумладан, Тожикистондаги мажарони тинч йўл билан ҳал этиш, Афғонистонда тинчлик ўрнатиш борасидаги ташабbuslarini юқори баҳолаши ҳамда қўллаб-куватлашини алоҳида таъкидлadi.

Бугун эрталаб Президент Ислом Каримов Братиславадаги «Славин» ёдгорлик мажмумини зиёрат этди. Бу ерга иккичи жаҳон урушида Словакияни фашистлардан озод қилиш учун бўлган жангларда қурбон бўлган аскарлар, шу жумладан, ҳамюрларимиз хоки ҳам кўйилган. Юрбошимиз бу ерда барпо

тилган ёдгорлик пойига гулчамбар кўиди.

Мамлакатимиз раҳбари Словакия ҳукумат ўйида Бош вазир Владимир Мечъяр билан сұхбатлашди. Ушбу сатрлар узатилётган дақиқаларда икки мамлакат ҳукумат делегацияларининг кенгайтирилган тарқибдаги музокаралари бошланди. Музокаралар якуннада Ўзбекистон билан Словакия ўртасида транспорт ва ҳаво юллари алоқаси, сайдиклар каби соҳаларда ҳамкорлик тўғрисидаги ҳукуматлараро ҳужжатлар имзоланиши кутилаётir.

Бугун мамлакатимиз раҳбарининг Президент Михал Ковач билан мулоқоти ҳам кутилмоқда.

Сўнгра Ўзбекистон раҳбарини расмий кутишмаросими бўлиб ўтади.

Братиславадаги «Форум» меҳмонхонасида эса Президент Ислом Каримов словак ишбильармон доиралари вакиллари билан учрашади. Бугун Ўзбекистон Президентининг Словакияга расмий ташрифи ниҳоясига етади.

(ЎзА).

Қўшиқ байрамига ҳозирлик

Мамлакатимиз мустақиллигининг беш йиллиги муносабати билан ўтказилган «Ўзбекистон -- Ватаним маним» қўшиқлар кўриктанлови ҳалқимиз маънавий ҳаётида мухим воқеа бўлди. Юртбошимиз Ислом Каримов бу тадбир халқимиз томонидан зўр мадданият ва кўтаринки руҳ билан қўллаб-куватланганлигини эътиборга олиб, ҳар йили август ойининг учинчи якшанбасини «Ўзбекистон -- Ватаним маним» қўшиқ байрами куни, деб эълон қилиш тўғрисида Фармон чиқарди. Вазирлар Маҳкамаси эса қўшиқ байрамини тайёрлаш ва ўтказиш юзасидан маҳсус қарор қабул қилди.

17 январь куни Вазирлар Маҳкамасида Ўзбекистон қўшиқ байрамини ўтказиш бўйича республика ташкилий қўмитасининг мажлиси бўлди. Унда қўшиқ байрамини ўтказишга алоқадор вазирлар ва идоралар, ижодий уюшмаларини раҳбарлари иштирок этди.

Мажлиси республика Бош вазирининг ўринbosari, мазкур қўмита раиси А. Азизхўжаев бушкарди.

Республика мадданият ишлари вазiri X. Жўраев, «Ўзбекнаво» гастрол-концерт бирлашмаси бош директори A. Назаров, Бастакорлар уюшмаси раиси R. Абдуллаев, «Ўзтелерадио» компанияси раиси вазифасини бажарувchi Z. Ҳакимовнинг байрамга тайёргарлик қандай бораёттани ҳақидаги ахборотлари тингланди.

Мажлиса сўзга чиқсанлар қўшиқ байрамини юксак савия, кўтаринки руҳда ўтказиш учун барча имкониятлардан самарали фойдаланиш, бу борадаги тарбибот ишларини кучайтириш, ёш истеъдолларни аниқлаш ва уларга устозлик қилиш зарурлигини алоҳида таъкидладилар. Тегишли ташкилотларга аниқ топширилар берилди.

Мажлиса Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси Ў. Раҳматов сўзга чиқди.

Отахонлар гурунги.
Н. АЛМУРОДОВ
олган сурат-лавҳа.

РЕСПУБЛИКА ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА

17 январь куни Вазирлар Маҳкамасида 2000 йилгача бўлган даврда қишлоқ ижтимоий инфраструктуриши ривожлантириш дастурини амалга ошириш бўйича республика комиссиясининг мажлиси бўлди. Мажлиси Бош вазирининг биринчи ўринbosari, комиссия раиси И. Жўрабеков бошкади.

Вазирлар, идоралар, концернлар ва ҳокимликларнинг «2000 йилгача бўлган даврда қишлоқ инфраструктуриши ривожлантириш дастурини бажариш борасидаги ишлари якунлари, 1997 йилга белгиланган вазифаларни бажариш чора-тадбирлари мухоммада қилинди. Шу масала юзасидан истиқласиранчининг ўринbosari B. Ҳўжаев, қишлоқ ва сувхўзлиги вазiri M. Жуманисов, «Ўзагроқурилиш» бирлашмаси раиси O. Йўлдошев, «Ўзжамоахўжалик-қурилиш» раиси V. Қамолов, ҳалқ таълими вазiri J. Йўлдошев, соглини саклаш вазiri Ш. Қаримов, «Оби ҳаёт» акционерлик инвестиция компанияси бошқарувчи раиси B. Носиров, шунингдек, вилоятлар ҳокимлари биринчи ўринbosarlari ning ахбороти тингланди.

Мажлиса республика Бош вазирининг ўринbosarlari A. Азизхўжаев, K. Раҳимов, R. Юнусов, M. Усмонов иштирок этди.

ГЕОЛОГЛАР, СИЗЛАРГА МУВАФФАҚИYAT ТИЛАЙМИЗ!

Пойтахтадаги «Туркистан» саройида Ўзбекистон геология хизматининг 70 йиллигига багишиланган тантанали йигилиш бўлди.

Президент Ислом Каримов шу юбилей муносабати билан геологларга ўйллаган табрикини Бош вазирinинг биринчи ўринbosari I. Жўрабеков ўқиб ёшиттириди. У тармоқнинг ёнг яхши ходимларига ҳукумат мукофотлари ва фахрий ёрлиқларни топшириди.

Тантанали иштирокчilari ҳузурида геология ва минерал ресурслар давлат қўмитасининг раиси T. Шоёкубов Ўзбекистон геология тармоғининг иш якунлари ва уни ривожлантириш истиқболлари тўғрисида мээрзуза қилиди.

Тантанали йигилишида Бош вазир ўринbosari K. Ҳақкулов иштирок этди.

Йигилиш Ўзбекистон санъат усталигининг катта байрам концерти билан якунланди.

(ЎзА).

АСҚАР ФАНИЕВИЧ ХОЛМУРОДОВ

Ўзбекистон Республикаси фани оғир жудоликка учради. Атоқли олим, Ўзбекистон Фанлар Академиясининг академиги, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати Асқар Фаниевич Холмуродов шу йил 17 январь куни 58 ёшида вафот этди.

Бутун умрини Ўзбекистонда биология фанини ривожлантиришга, бу борада ҳалқаро ҳамкорликни ўйла бирлашмаси раиси.

Асқар Холмуродов 1939 йил 10 майда Қашқадарё вилоятининг Яккабоғ қишлоғидаги мактаб ўқитувчиси оиласида дунёга келди. 1960 йилда Ўрта Осиё давлат университетининг биология-тупроқшунослик факультетини тамомлади. Украина Фанлар Академиясининг биоқимёй институти аспирантурасини битирди ва фанномозди илмий даражасини олди. 1976 йилда докторлик диссертациясини ёқлади.

У 1966 йилдан бошлаб 20 йил давомида Украина Фанлар Академияси биоқимёй институтида, кейинчалик Ўзбекистон Фанлар Академияси Микробиология институти директори, академиянинг илмий котиби, вице-президенти масъул лавозимларида ишлади. 1994 йил декабрида Олий Мажлис депутати этиб сайланганидан бери Олий Мажлис фан ва таълим, мадданият ва спорт масалалари қўмитаси раиси бўлиб ишламоқда эти.

Академик Асқар Холмуродов фундаментал биоқимёй ва биотехнология соҳасида ҳалқаро кўламда эътироф этилган олим. У 300 дан ортиқ илмий мақолалар, жаҳон олимлари эътиборини тортган катта илмий муаммолар муаллифидир. Фанда яратган янгиликлари учун бир неча муаллифлик гувоҳномаси ва патентига сазовор бўлган. У илмий изланиш билан бирга ёш иқтидорли олимлар, мутахассис кадрлар тартиблараш масаласига алоҳида эътиборни қаратди. 40 га яқин фан доктори ва фан номзодлари тарбиялаб иштишириди.

Асқар Холмуродовнинг юксак ватанпарварлик, ташабbuskorlik xislatlari унинг жамоатчилик фаолиятида, Олий Мажлисида илм, фан ва мадданиятимизни ривожлантиришнинг қонуний асосларини яратишида айниқса намоён бўлди.

Атоқли олим ва жамоат арбоби Асқар Фаниевич Холмуродовнинг хотириаси қалбларимизда манту сақланиб қолади.

И. КАРИМОВ, Э. ҲАЛИЛОВ,
Ў. СУЛТОНОВ, А. ҚОСИМОВ,
А. АЗИЗХЎЖАЕВ, Т. ЖЎРАЕВ,
А. АБДУВАҲОБОВ, К. ДАВРОНОВ.

ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ ҲИМОЯСИ -- ОЛИЙ МАҚСАД

Инсон ҳуқуқларининг тўла таъмин этилишига эришиш демократик жамият қураётган ҳар бир давлатнинг олий мақсадларидан биридир. Ўзбекистон мустақилликка ўтказилган илк кунлардан оғози ҳуқуқий-демократик дунёвий жамият барпо этиш ўйлайдан боришини жаҳонга маълум қилди. Бугун Ўзбекистон турли ҳалқаро ташкилотларга азъо бўлиши баробарида инсон ҳуқуқларни бўйича қабул қилинган кўплаб ҳалқаро ҳуқуқий мөъёларни амалга ошириш мажбуриятини олган.

Айни пайтда мустақилимизда инсон ҳуқуқларни ва эркинликларига катта эътибор қаратилмоқда. Мавжуд қонун чиқарувchi, ижро этувchi ва суд ҳоимияти бу борадаги қонунларамиз даъвати амалга оширилишини назорат қилиш учун ўз муассасаса механизмида эга. Қонун чиқарувchi орғандаги Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқларни бўйича вакили, ижрия ҳоимиятида инсон

ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий маркази бу вазифани адо этса, фуқаролар ҳуқуқ ва эркинлигини таъмин этишида адолатни қарор топтириши судларнинг бевосита бурчидир.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Конституциямизнинг беш йиллигига багишиланган табрикини «Туркистан» саройида бўлиб ўткан тантанали йигилишида 1997 йил инсон манфаатларни йили бўлишина таъкидлаган эди. Бу инсонпарварлик даъвати шахс манфаати, ҳуқуқ ва эркинликларни билан бевосита боғлиқидир. 17 январь куни Тошкентда ўткан «Конституциявий суд ва инсон ҳуқуқларни мавzuидаги ҳалқаро ташкилотларнинг таъкидлаган бирор юртсазлик» мажбuriyatidagi ҳайрли қадамлардан бири эканини таъкидладилар. Республика Конституциявий суди ва инсон ҳуқуқларни бўйича Ҳуқуқий марказнинг таъкидлаган чиқиши, Европада Ҳавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти инсоний мезон масалалари бўйича эксперти доктор Бесс Брауннинг

EXXT ва инсон ҳуқуқларни мавзуларидаги маърузаларини тингладилар. Шунингдек, Германия ва Францияда инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилишида тўплланган таърибалар, Ўзбекистонда юридик таълим масалаларида багишиланган чиқишилар бўлди.

Иштирокчilari тингланган маърузалар юзасидан мунозаралар юритдилар.

Анжуман якуннада Ўзбекистонда инсон ҳуқуқларини тўла таъминлаш механизmlari барпо этилгани, фуқаролар, аввало раҳбар ҳодимлар, ёшларнинг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш орқали шахсларнинг ўз ҳуқуқ ва эркинликларини рўёбга чиқаришига эришиш, бу ўринда миллий анъаналар ва ривожланган давлатлар таърибасига таяниш лозимлиги қайд этилди.

Анжуманда Ўзбекистон Олий Мажлиси Раиси ўринbosarlari B. Бугров, B. Шодиева, A. Қосимов иштирок этди.

(ЎзА).

• БИЗНИНГ СУҲБАТ

Янги йилдан одамлар одатда янгилик ва яхшилик кутадилар. 1997 йил маданият ва санъат аҳли учун қувончли келди. Январь ойининг биринчи ўн кунлигига Президентимизнинг «Республикада мусикий таълимими, маданият ва санъат ўкув юртлари фаолиятини яхшилаш тўғрисида», «Ўзбекистонда миллий рақс ва хореография санъатини ривожлантириш тўғрисида»ги Фармонлари эълон қилинди. Мухбиримиз республика Маданият ишлари вазирининг биринчи ўринбосари Турсунали КўЗИЕВ билан ана шу ҳақда сұхbatлашди.

ЯНГИ ЙИЛНИНГ ЯШИЛ ЧИРОҚЛАРИ

-- Халқимиз маданияти ва санъатига оид фармонлар илгари, сабиқ шўролар даврида ҳам кўп бўлган. Янги йилнинг дастлабки кунларида қабул қилинган мазкур иккита Фармоннинг аввалги лардан фарқи нимада, деб ўйлайсиз?

-- Фарқи, биринчидан, сабиқ иттифоқ давридаги фармонларнинг кўпин дабдабозлик билан қабул қилинди-ю, кейин қоғозда қолиб кетаверарди, гё кумга сингиган сувдек. Ижроси етарли назорат қилинмасди ҳам. Иккинчидан, уларда халқимизнинг миллий ўзига хослиги, қадимий анъаналари, урф-одатлари мутлақо ҳисобга олинмасди. Мазкур хужжатлар инсон ҳаётини эмас, қоғозни безатиб туришга хизмат қилган, десак янглишмаймиз.

Кейинги беш йил ичida ҳам қатор фармонлар чиқди. Чунончи, «Ўзбекистонда театр ва мусиқа санъатини янада ривожлантиришни қўллаб-қувватлаш ва рабатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармон ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг ушбу Фармон юзасидан 1995 йил 28 октябрда қабул қилган 415-сонли қарорида белгиланган имтиёзлар, шарт-шароитлар, асосан Тошкент давлат консерваторияси, Санъат, Маданият институтлари, хореография билим юртлари жамоаларига тегишли эди.

Охирги фармонлар, таъбир жоиз бўлса, уларнинг мантиқий давомидир. Қўшни давлатларда санъат ва маданият ходимларини ижтимоий ҳимоялаш у ёқда турсин, маош ва нафақаларни тўлаш муаммо бўлиб турган бир пайтда, миллионлаб маблаг талаб қилинадиган бундай

хужжатларнинг қабул қилинishi ҳалқимиз маънавияти ҳақида юксак ғамхўрлик қилинаётганидан дарак беради. Аслида ҳам худди шундай.

Яқинда Сурхондарё сафарида бир кекса отахон билан танишиб қолдим (исми ёдимдан қўтарилибди). У Тожикистондаги санъат мактабларидан бирида ўқитувчи экан. Ишламай десам бугун умрим шу ерда ўтган; ишласам маош йўқ, беришмаяпти, деди у кўзига ёш олиб. Ёхуд бошқа мисол. Ўтган йил юртимизга ташриф буюрган Малайзия маданият ва сайёҳлик вазiri Моҳд Башариддин Бин Моҳд Нур Башарнинг сўзларини эслайлик: «Биз тараққий этган давлатмиз. Лекин маданият ва санъат соҳасида муаммоларимиз кўп. Ўзбек мутахассислари Малайзияга келиб, миллий симфоник оркестр, ҳалқ чолгу ансамблари, ўкув юртлари ташкил этишда амалий ёрдам кўрсатишса, айни муддао бўларди». Бу гапларга изоҳнинг ҳожати йўқ. Яқинда Австралиядан расмий хат олдик. Опера, балет ўқитувчилари ишга таклиф этишибди. «Оққўрғонлик» маҳалласида янги йил арафасида шундай ул-

мусиқа асбобларини тўплаш, асрар, улардан унумли фойдаланишда катта аҳамият касб этади. Шундан келиб чиқиб, вазирлик ҳузурида «Мусиқий чолгулар давлат коллекцияси»ни ташкил этиш, концерт дасталарининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, чет эл фирмаларида ишлаб чиқарилган замонавий чолгу асбоблари сотиб олишини режалаштираяпмиз. Эндиликда ота-бобаларимиз томонидан асрабавайлаб келинган мусиқий меросни тўлигича ҳалққа қайтариш учун катта имкониятлар вуҷудга келаётгани қувонч-

кан қурилиш мажмуига тамал тоши кўйилди. Тўрт ой ичida саккиз ярим миллион сўмлик иш ҳашар йўли билан уддаланди. Маданий-маиший корхоналар, умумий овқатланиш шоҳобчалари қад кўтаради. Қурилишга аҳолининг ихтиёрий жамгармаси ва ҳомийлар маблаги ишлатилмоқда.

Ургутлик машхур усталар жило бераётган гузарни Наврӯз байрами кунида очиш мўлжалланяпти.

Х. НАБИРАЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

лидир. 70-80-йилларда Тошкент давлат консерваторияси қошида «Ўзбек ҳалқ чолгу асбоблари музейи» мавжуд эди. Ҳозирги кунда унинг бир қисмигина сақланиб қолган. Музейни қайтадан тиклашда фармонларнинг таъсири катта бўлиши шак-шубҳасиз.

Ўзбек хореография билим юрти ҳамда Тошкент давлат Маданият институти «Хореография» бўлими негизида олий махсус ўкув юрти мақомидаги Тошкент давлат миллий рақс ва хореография мактабининг ташкил этилиши айни муддао бўлди. Чунки шу пайтгача мазкур соҳа мутахассислари олий маълумотни асосан Россия ўкув юртларида олишар, миллий рақсларимиз Маданият институтининг хореография бўлимида ўргатилар эди.

Хуллас, юқорида зикр этилган фармонлар ёш авлоднинг ўзбек маданияти ва санъати анъаналари, илгор жаҳон андозалари асосида билим олишини таъминлашга йўналтирилган бўлиб, миллиатимизнинг ўзига хос шарқона фазилатлари, бой маънавиятига монанд рақслар яратиш, тарғиб этиш, истевододларни маънавий жиҳатдан камолотга етказиша катта қулийлик яратади. Шу маънода мен ҳар икки Фармонни «Инсоқ манфаатлари йили» деб эълон қилинган янги -- 1997 йилнинг яшил чироқлари, деб атаган бўлардим. Яшил чироқ эса очиқ ва ойдин йўлдан нишонадир.

**«Халқ сўзи» мухбири
Гулчехра Йўлдошева
сұхbatлаши.**

ЖУРНАЛНИНГ
ЯНГИ СОНИДА

КУЕШДАЙ
ЧАРАҚЛА,
БОЛЖОН!

Инглиз ва ўзбек тилида (лотин ҳарфида) нашр этиладиган «Ўзбекистон -- Contact» журналининг ўкувчилар доираси кенгайиб бормоқда. Унинг 1996 йилги сўнгги сони яқинда босмадан чиқди. Журналини варақлаган ўкувчи бадиий бэзаклар, матбаа ва нашр ижросидангина эмас, балки чоп этилган мақола, очерк, репортаж, хабарларнинг мазмунан бўлигига ҳамда мавзу жиҳатидан ранг-баранглигидан қониқиш ва мамнуният ҳосил қилинди. Бу сондаги материаллар асосан «Соғлом авлод учун» шиори остида республикамизда амалга оширилаётган ибратли ишларга багишланган. Биринчи саҳифа Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг ёш авлод тўғрисиаги пурмало сўзлари билан очидали. «Болалар дунёси далил ва рақамларда» сарлавҳали материал билан танишган киши кейинги йилларда ёш авлодни юксак анъаналарга садоқат руҳида тарбиялашга қартилган амалий ғамхўрликни қўлбан ҳис этади. Тошкентдаги 17-мактабнинг 10-синф ўкувчиси Барчин Мухторова қаламига мансуб «Авлодларим ҳам севар бу юртни» деб номланган мақола эса бадиий мушоҳадаларга бойлиги билан диккатга сазовор. Унда ўғил-қизларимиз дилида ниш ураётган Ватан туйгуси, эл-юрга мұхаббат хисси самимий ифода этилади.

Журналини ўқирканмиз, дие-римизда болалар саломатлигини сақлаш, уларни касбга ба оиласига ҳаётта тайёрлаш, истевододларни тарбиялаш, ёшларда бозор ва бизнес кўнгималарини ҳосил қилиш, таълим ва тарбия узвийлигини таъминлаш йўлида олиб борилётган ишлардан воқиф бўламиш. «Адабиёт» рукни остида эълон қилинган ёзувчи Анвар Обиджоннинг «Мешшоплоннинг жантлари» қиссасидан парча ҳам кизиқиши билан ўқилади.

Хуллас, журналинг ушбу сони нафқат ҳориждаги муштариylар, балки мамлакатимиздаги ўкувчилар учун ҳам мароқли бўлиб, воқеа-ҳодисаларга ҳозиржавоблиги ва ҳаммаболлиги билан ажralиб туради.

Тамал тоши
Наврӯзга тортиқ

• ИНСОНИЙ МЕЗОНЛАР

Илгари, башқариладиган режали иктисодиёт замонида фуқаролар солиқ нима эканлыгига унчалик ахамият беришмасди. Ишхона ҳисобчиси уни ой сайин маошдан чегириб қолаверарди. Зотан, одамдарнинг даромад топши манбалари ҳам ҳозиргичалик күп қирралы ва ранг-баранд әмас әди.

Бугун эса туб иктисодий ислоҳотларнинг амалга оширилши боис фуқароларнинг даромад манбалари күпайди. Уларнинг шаклнеш иштеп айтканда: хусусий, тижорат, жамоа корхоналар, ширкатлар, уюшмалар, ҳисадорлик жамиятлари.. Ҳар бири мустақил иктисодий фаолият юритмоқда. Ана шундай эркин иктисодий тамойиллар асосига қурилган жамиятда қонун устуворлигини таъминловчи мухим омиллардан бири -- солиқ интизомидир. Бу борада ҳар қандай хатолик, ҳар қандай қынғир иш эътибордан соқит бўлмаслиги мухим.

Айттайлик, бир хусусий корхона давлат томонидан берилган имтиёздан фойдаланган ҳолда ўз хўжалигини яхши йўлга қўйиб, ишлаб чиқаришни аниқ маромда ривожлантироқда. Барча ривожланган мамлакатларда бўлгани сингари ушбу корхона ҳам ўз даромадларини рўй-рост кўрсатиши, ундан эса беълганган миқдорда солиқларни вақтида тўлаб бориши шарт. Бу -- соглом иктисодиёт қонуни, айни пайтда солиқ тўлаш маданиятидир. Бироқ шундай хусусий ёки давлат корхоналари борки, улар даромаднинг бир қисмини яшириш, яъни кам миқдорда солиқни тўлаш мақсадида турилишига-найрангларни ишга соладилар.

Сиртдан қараганда, бу солиқ

тўлашдаги оддий тартибининг бузилиши бўлиб туюлиши мумкин. Бироқ унинг замонида жамият учун зарарли жуда катта ижтимоий иллат ётибди, бунинг мөхиятини англамоқ учун, аввало, корхона тўлаидиган маблағларни давлат қандай мақсадларга сарфлаши-ни мушоҳада қилиб кўрмоқ керак. Аҳолининг, кам даромадли оиласлар, муҳтожишилар, ота-онасиз болалар, қариялар, ноги-ронларнинг ижтимоий ҳисояси

кимнинг зими-
на
да в
латнинг. Ҳалқ таъ-
л и м и , олий ва ўрга маҳсус
билим юртларининг, мамлакат
ҳарбий курдати ҳамда ички тар-
тибларини мустаҳкамлашта кетади-
ган маблағлар қандай шаклланади? Юртни ижтимоий-иктисодий
ривожлантириш дастурларига,
одамларга маош тўлашга
маблағларни қаердан олами? Ҳар
қандай давлатнинг миллий бой-
ликлари бу қадар кенг қаровли
харажатларни қоплай олмайди,
албатта. Шу боис солиқлардан
келадиган тушумлар ҳазинанинг
ана шу қисмини тўлдирувчи асо-
сий омилдир.

Бундан ҳам оддийроқ қилиб
тушунтирадиган бўлсан, у ёки бу
тумандаги ободончилик ишлари,
иктисодий тараққиёт, ижтимоий
кафолатларнинг бош манбаи ҳам

маҳаллий шароитдаги солиқ ту-
шумларидан ҳосил бўлади.

Давлат томонидан берилган имтиёзлардан фойдаланиб, катта даромад топган ҳуқуқий шахс бу даромаднинг қонунда белгиланган қисмини умумий ҳазинага утказишидан бўйин товласа, буни қандай баҳоламоқ керак? Ҳалқ тили билан айтганда, бу ҳалолликдан юз ўтириш, ноҳалол, фирромлик билан бойлик ортириш, қолаверса, қонуни

сига киради. Камбағал тоифага мансуб кишилар ҳам буни ўзлари-га раво кўрмайдилар. Бугунги кунда бизда ҳам шундай солиқ тўлаш маданиятини, маънавий мухитини яратиш мақсадида кўп иш қилинмоқда. Солиқ механизми-нинг ўзи ҳам мунтазам равища тақомилластириб борилмоқда. Солиқ тизимларини мукаммалластириш, аҳолига кўпроқ енгилликлар берни юзасидан эса зарур чора-тадбирлар кўрилаётir.

Бироқ солиқ тўлаш маданияти-

кор шахснинг фаолияти ўрганилди. Натижада 3928 ҳолатда солиқ интизоми бузилганлиги маълум бўлди. 177 нафар фуқародан 580,4 минг сўмлик яширилган солиқ миқдори қайтарилиб, уларга нисбатан 50,6 минг сўмлик молиявий жарима кўлланилди.

Шуни очиқ айтиш керакки, айниқса, Ҳатирчи, Навбаҳор, Навоий туманлари, Учкудуқ шаҳри ва туман ҳокимликлари маҳаллий солиқларнинг ўз муддатида ундиришишини таъминлашга қаратилган кўрсатмаларни бажариша фаол ишлашмаяпти.

Солиқ интизомининг тўғри ўлга қўйилишидан нафакат давлатимиз, балки фуқароларнинг ўзлари ҳам кўпроқ манфаат кўради. Даромадларни солиқдан яширилсан ўз вақтида тўлаш туфайли солиқ фойзларининг камайтириб борилаётгани, солиқ тўловчига тури имтиёзу кафолатлар берилётгани, Олий Мажлиснинг яқинда бўлиб ўтган сессиясида эса аҳолининг даромад солиқлари фоиз ставкаларининг камайтирилганини айтиб ўтиш кифоя. Бу давлатимиз ўз фуқаролари фаронлигини ошириш, уларнинг моддий манфаатдорлигини таъминлаш борасида изчил амалга ошириб келаётган гамхўрлик инфодасидир.

Бинобарин, солиқ интизоми қанчалик мустаҳкамланса, солиқ тўлаш маданияти қанчалик ошса, ундан ўзимиз, бутун ҳалқимиз манфаат кўракан, солиқ тўлаш маданияти шахсимизни, қиёфамизни белгиловчи мухим инсоний мезонлардан бири бўлиб қолмоги керак.

Нурмат ЖЎЛИБЕКОВ,
Навоий вилояти давлат солиқ
бошқармасининг бошлиғи.

СОЛИҚ ТЎЛАШ МАДАНИЯТИ

менсимаслик, бинобарин, жиноята йўл қўймасликлари учун солиқ тўлаш маданиятини пухта эгаллашлари керак. Бундай маданият фуқаролик бурчининг мухим шарти эканлигини тушуниб олмогимиз зарур.

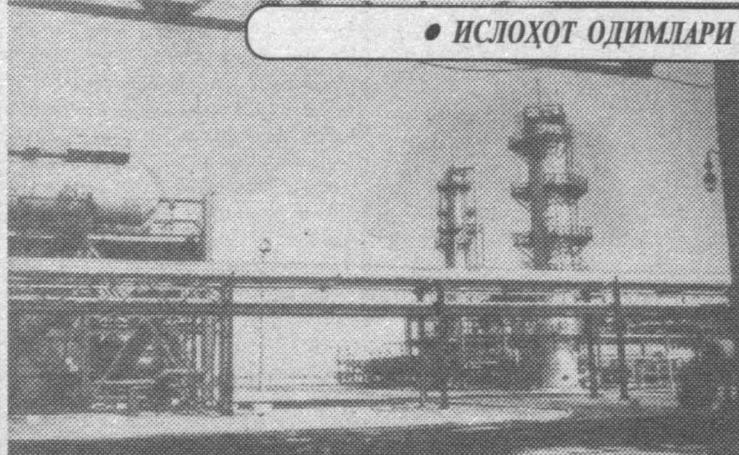
Ривожланган мамлакатларда солиқ тўлаш-фуқаролар ижтимоий маданиятининг мухим белгиси ҳисобланади. Ҳусусан, Америка, Германия, Япония ва бошқа давлатларда бу соҳада фирромлик қилиш ниҳоятда уятли иш сира-

ни ошириш борасида ҳали бажарилиши лозим бўлган юмушлар талайтина. Буни 1996 йилда вилоятда ходимларимиз томонидан аниқланган қатор камчиликлар ҳам тасдиқлаб турибди. Масалан, «Навоийзат» ишлаб чиқариш бирлашмаси, 34-«Навоийюктранс» автолорхонаси, Навоий шаҳар нон маҳсулотлари ҳорхонаси, «Турон», «Навоийпахта» ва «Навоийцемент» ҳиссадорлик жамиятларида катта миқдордаги даромадлар яшириб қолинган. Бу маблағлар, албатта, ундириб олинди. Корхоналарнинг мансабдор шахслари эса мътмурий жихатдан жаримага тортилдилар.

Ўтган йили, шунингдек, 2275 та

рейд давомида 4727 нафар тадбир-

• ИСЛОХОТ ОДИМЛАРИ

ГАЗ ОЛТИНГУГУРТДАН ТОЗАЛАНМОҚДА

«Шўртанг конидан олинаётган газ таркибида олтингугурт кўплиги боис, шу пайтга қадар ундан машини хизматда фойдаланиб бўлмас әди. Нихоят, бир гурӯҳ мутахассисларнинг саъ-ҳаракатлари туфайли корхонадеб газни олtingugurtдан ҳолос қилишине иккиси усули ўзлаштирилди. Унинг биринчиси -- циолетдан ўтказиш орқали тозалаш усули, айниқса, кўн келмоқда. Бунинг самарааси ўлароқ, ўтган или межнат аҳли 12 миллиард 700 миллион куб метрдан зиёдроқ тозалашган газни истемолчиларга етказиб берди.

Бугунги кунда «Шўртангаз» газ конлари бошқармасининг бош иншотида газни олtingugurtдан тозалаидиган тўртта блок мавжуд. Ҳар қайсиси ўлига 3 миллиард 125 миллион куб метр табии ёқилигини тозалаш кувватига эга. Тез орада эса бешинчи блок ҳам ишга тушрилди. Бу -- «зангори олов» миқдори тагин-да кўпайди, дегани.

Бултур Шўртанг конларидан жами 20 миллиард 101 миллион куб метрдан зиёдроқ газ олинди. Бу кўрсаткич мамлакатимизда ишлаб чиқарилаётган газнинг анчагина фоизини ташкил этди.

Истиқболда Шўртангда ўзироқ киме саноати мажмусин ҳам барпо этиши мўлжалланмоқда.

О. БАҲОДИРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

СУРАТЛАРДА: корхона кўриниш; илор оператор Олим

Муҳаммадиев.

Э. ҚУЛМУРОДОВ олган суратлар.

ЖАРИМА СОЛИНДИ

Нукусдаги корхона ва
муассасаларнинг ҳар
иккитасидан бирида
давлат солиги тўғри-
сидаги амалдаги қонун-
лар талабларини бузиш
холларига йўл қўйил-
моқда.

Шаҳар давлат солиқ инспекцияси ходимлари томонидан бултур 551 корхона ва муассасанинг иши текширилганда, унинг 256 тасида 11 миллион сўмга яқин солиқ тўловлари яшириб қолингани аниқланди. Бу корхоналар учун 12 миллион сўмдан зиёд молиявий жарима ва устамалар белгиланди.

«Қарқатоқултурбифарсанд», «Турон», «Табигат совгалири ҳиссадорлик жамиятлари ва Нукус темир-бетон буомлари заводида, айниқса, йирик миқдордаги солиқ маблағлари қайта ҳисоблаб чиқилди. 920 минг сўмлик даромадини камайтириб кўрсатди. Усторт геофизика экспедицияси, 780 минг сўмлик даромадини яширимоқчи бўлган «Мадад» сугурга агентлиги Қорақалпоғистон бўлгимининг иши эса чора кўриш учун шаҳар прокуратурасига ўтказилди. Давлат солиқ тартибини бузганлиги боис «Ўзколхозлараролойиҳа» ташкилоти ва «Бахтибай» хусусий фирмаси фаолияти устидан ҳам жинойиши қўзгатилди.

Ҳайитбой АБДУСОДИҚ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• ЎЗБЕКИСТОН ҚАҲРАМОНЛАРИ

Комилжон ака учун бундай «хислатлар» бегона. У салкам 60 ийллик ҳёти давомида турли погонадаги лавозимларда ишлади, кўкрагига қўша-қўша орденлар тақди. Мустақилликка эришганимиздан сўнг эса,

қайтарди: «Ҳамқишлоқларимиздан бири анчадан бери шифохонада ётганди. Дала ишлари билан бўлиб, хабар ололмадик. Бутун эса шунинг мавриди экан. Зиёфат, тўю тантана ўз йўлига,

Намангандами -- албатта, тантана билан табриклагани вақт топади.

Найман чўллари ҳақида эшигтансиз, албатта. У -- Марказий Фарғонанинг бешиги, олтин водийдаги «чишта ямоқ»

кўради.

Сайд Аҳмад машҳур «Уфқ» трилогиясини ёзиш учун Найман чўлларига ташриф буорганда, Комилжон ака билан бир неча бор сұхбатлашган. Ёзувчининг таклифи билан эқилган чинорлар эса бутун баҳайдар дараҳтларга айланган. Найманликларнинг кўпчилиги «Ўша асаддаги Турсунбой қиссасини машҳур ёзувчига биз ҳикоя қилиб берганимиз», -- дейишиди. Урушдан кейинги йилларда шундай воқеалар юз берганлигини Комилжон ака фақат энг яқинларигина гапириб беради...

Ўтган йилги деҳқончилик найманликлар учун ҳам анча оғир келди. Сентябрь ойидаёт режани бажаришга одатланган эмасми, октябрда йиллик марра забт этилгач, Комилжон ака оддий рапорт йўллашни ҳам ўзига раво кўрмади. Ваҳоланки, чўл шароитида ҳар гектар ердан 33 цетнердан пахта, 53 центнердан фалла йиғишириб олинган эди.

Комилжон ака йилнинг ҳамма фаслини «зарборд палла» деб ҳисоблайди. Йигим-терим мавсуми тутаб, деҳқонлар учун дам олиш даври бошланган бўлса-да, Комилжон Мамажонов бирор кунни бекор ўтказгани йўқ. 72 гектар ер куздаёт обитобида шудорлаб қўйилган. Бу йил 30 гектар ерга андижонликлар тажрибаси асосида плёнка остига чигит экиш режалаштирилганлиги боис тегиши майдонга етарли миқдорда маҳаллий ва минерал ўғит солиниб, икки ярусли плут ёрдамида ҳайдалди. Марза олиниб, яхоб сувига тўйтирилди. Бу юмушларни бригада бошлиги кўмагида механизатор Рустамжон Турдиев, сувчилар Раҳматжон Эргашев, Ортиқали Тоҷибоев, Дилшод Холиковлар қойилмақом қилиб бажардилар. Устига устак, 48 гектар майдонда бугдой ўсмоқда. Яшил майсаларни ҳам бир сидра ўғитлаб, чилла сувига қондириш унуптилгани йўқ.

Комилжон Мамажонов чўлда ўзига хос деҳқончилик мактабини яратган экан, у дастурхонимизнинг тўкин бўлишига хизмат қиласверади.

Набижон СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

• ХИЗМАТ- БЕМИННАТ

БУЮРИНГ,
УЙИНГИЗГА ОБОРИБ
БЕРИШАДИ

Миробод бозори бугун бўлмаса, эртага энг гавжум бозорлардан бирига айланса ажабмас

Миробод бозорини шарқона бозорлар сирасига қўшиш мумкин. Ҳар ҳолда бугун бўлмаса, эртага у харидорлар билан эртаю кеч гавжум буладиган бозорлардан бирига айланши шубҳасиз. Негаки, у шахар марказида, кенг ва равон йўллар чорхасида жойлашган. Йўллар-деҳқонларнинг ўз маҳсулотини бозорга ортиқча қўйалмай етказиб келишлари учун қулиларик. Марказалиги эса-харидорларнинг сероблиги.

Иккичидан, бозорини майдони кенг-- 392 квадрат метр, ҳар қанча маҳсулот бўлса жой етарли -- сафдо ўринлари 880 та. Бозор атрофидаги иккى қавати билан 54 та дўкон жойлашган. Бўбозорга юк олиб келган деҳқонлар учун айни муддао. Улар маҳсулотларни тезроқ сотиб, уйга убу нарса ола кетиш учун шаҳар кезши ташвишидан холос бўладилар.

Учинчидан, шаҳсий машинаси бор деҳқонларга ҳам, харидорларга ҳам қуай бўлиши учун 340 ўринли автомобиль қўйиш майдони курдиган.

Бозор бошлигувчининг қарори билан харид қилинган искита кўп юкли «КамАЗ» яқин-атрофидаги қишилоқ туманларидан бозорга ўзлариз маҳсулот ташиши. Йўл ҳақи деҳқонларга малол келадиган даражада эмас, анча арzon.

150 тонна картошка харид қилиш юзасидан Миробод бозори ва Фарғона водийсининг деҳқонфермер хўжаликлари ўртасида шартнома тузилиди. Ҳадемай, «КамАЗ»лар Тошкент-Фарғона йўналишида сафарга жўнайди. Демак, бозорда картошка савдоси узилмайди, зоро, нархи ҳам ошиб кетмайди.

Якинда Тошкент вокзали билан бозор ўртасида маҳсус автобус катнай бошлиди. У «электричка»ларда юк олиб келган деҳқонлар бозорга бепул олиб келди. Агар Тошкент вокзалига кунига учта «электричка» келишини ҳисобла олсан, бозор пештакталари қишида ҳам маҳсулотларга сероб бўлиши тайин, бинобарни нарх-наво ҳам шунга яратса бўлади, албатта.

Акционерлик жамияти «Газель» русумли искита юк машинаси ва туртма «Дамас» микролавобуси сотиб олди. Мақсад-- харидорларга замонавий хизмат кўрсатши. Айтайлик, уйингизда тўй ёки бошқа маътрақа ўтказаласиз. Бозордан убу нарса харид қилиб келиши учун транспорт ёки вактингиз ўйук. Бундай пайтда бозорда очидаётган маҳсус дистрибуторлик пунктига сим қоқасиз. Қарабисизи, буюртма қиглан маҳсулотларини ўша «Газель» ёки «Дамас» айтган вактингизда уйингизга етказиб беради.

Ўз мухбиримиздан.

«ЧЎЛБОБО»

Инсоннинг табиати қизиқ: омади келиб қўкорироқ лавозимга эришса, эл назарига туша бошласа, дарҳол юриш-туришида, муомаласида ўзгариш юз беради. Ҳавои гапларни ёқтира бошлайди, иззатталаб бўлиб, бирорни тан олмай қўяди.

катнашмасангиз ҳеч ким хафа бўлмайди. Лекин одамнинг кўнглини сўраш унга дунё берган билан тенг.

Қаҳрамоннинг гапи бизни ўйга толдирди. Беихтиёр ёз ойларида у бошлиқ бригадага тажриба алмасиши учун келган Жиззах вилояти, Бахмал туманинг Ҳамза номли жамоа хўжалиги бошқаруви раиси Эргашали Отамуродовнинг сўзлари ёдимишга тушди: «Комилжон аканинг ҳёти--ибрат мактаби. Одамийликни, инсоний фазилатларни шу кишидан кичик билан очиқ чехра, хуш кайфият илига гаплашади. Юзларидаги самимият бир пасда у кишини сизга яқин таниш, ошнадай қилиб қўяди.

Хамқишлоқлари тили билан айтганда, «Комилжон ака ҳаммабоп ва ҳамма ерда ҳозиркуносир». ... Ўтган йилги «Ҳосил байрами» тантанасига куваликлар қаҳрамонни таклиф этишган эди. У киши ийғилишда бирров кўринди-ю, кейин «йўқолиб» қолди. Қайтишда Комилжон аканинг тақсифан Заркент қишлоғидаги шифохонадан чиқаётганида учатралди. «Улоқда турмай, зиёфатта тўхтамай кетиб қолибсиз», -- деб сўрадик. Комилжон ака оҳистагина жавоб

Марказий Фарғонани ўзлаштириш айнан шу чўллардан бошланган. Кейинчалик Сарсонкум, Ширинкудуқ, Улугнор, Мингбулоқ, Толқудуқум, Чўлигулистан массивларига «хўжум» қилинган. Бу тарихий воқеалар Комилжон аканинг кечагидай ёдида. Лекин у баъзи бир «чўлкуварлар»га ўхшаб янги манзил, янги макон ахтариб кетмади. 40-йилларда отаси билан биргэ мазкур чўлга кўчиб келди-ю, шу маконга бир умр боғланиб қолди. Хўжаликлар йириклиштирилиб, қишлоқ марказга кўчганда ҳам, у чўл бағридан қайтади. Охири оиласи билан яккабош бўлиб қолганда, фарзандларининг қийин-қистови туфайли марказий овлуга келди. Аммо ўзи атак-чечак бўлган, шўр тепаларда муҳрланиб қолган болалигини сира ҳам тарк эта олмайди. Ўсмирилиги, нақвирон йигитлик чори, ҳаётининг энг ширин онлари кечгандаралар ҳамон унга қадрор манзилда 30 йилдан берি бригадага саркорлик қилди. Доимо муқаддас заминга таъзимда. Негаки, унга обру келтирган, элга танитган шу шўртепалар-да. Комилжон ака «Кандай марта баю туғуқда эришган бўлсан, ҳаммаси жамоамизники», дейишини хуш

Бу масканда, асосан, қизлар таълим олишади. Улар ҳаётларидаги энг кувончли дамларни биринчи бўлиб «Чўлбобо» билан баҳам кўришади. Вакил ота ҳам эринмаганлардан. Даласида меҳнат қилган қизлардан биронтаси турмушга чиқаётган бўлса -- тўй хоҳ Андижонда, хоҳ

дўппи тор келиб қолган пайтларда маслаҳат учун Фаёз бобога келарди.

Бобосининг энг асл фазилатларини мерос қилиб олган Отабек отаси Алижон аканинг розилиги билан замонавий фермер бўлишига аҳд қилди. Аввал атрофига ўзига ўхшаб «ищлайман» деган уч-тўрт йигитни тўплади. 30 бойи қорамол билан чорвачиликка ихтисослашган фермер хўжалиги тузди. Унга яхши нияти билан «Тулпор» дей ном кўйди.

Мана энди Отабек фермерни нафакат Пўп тумани, балки Намангандаги яхшида ташнидиган киши йўқ. Бунинг сабаблари кўп. Чунончи, «Тулпор» шу даражада учкур чиқиб қолдик, мана, орадан ҳеч қанча вақт ўтмай, моллар сони 800 бошга, экин майдони 60 гектарга етди. Майруфжон Қосимов, ЖумабойFaфуров, Муҳаммаджон Тўраев, Баҳодир Иброҳимов ва Рапигали Тўраев ана шу гектарларда чорва учун беда, макка, кунгабоқар ва галла стиштиришти. Улар ўтириб баҳона излайдиган эмас, ишлаб

ОТАБЕКНИНГ «ТУЛПОР»И

турли имконият қидирадиган йигитлар. Озуқа заҳираси бадастир бўлгани учун «Тулпор» йилига 30 тоннадан ошириб гўшт стиштиришти. Даромад ҳам шунга яраша, албатта. Қолаверса, фермер хўжалигининг аъзоси бўлган 21 кишининг рўзгор ҳаражатлари ҳам деярли «Тулпор»нинг зимишида, дейиш мумкин. Зоро, уларга текин коржома, иссиқ овқат, оиласирига ёғ-гўшт, озиқ-овқат маҳсулотларни ажратилиди.

Кўнгли очиқнинг кўли ҳам очиқ бўлади. Отабек дилдан чиқариб, кўпгина хайрли ишларга кўй ураяпти. Чунончи, тумандаги моддий ахволи оғирроқ оилаларининг 30 нафар болаларига хатна тўй қилиб берил, элнинг дуосини олди. Ҳайит арафаси кунлари ва байрамларда аҳолига бозордагидан арzon нархда

гўшт сотади. Шомозор қишлоғини ободонлаштириш, айнинса, газлаштириш ишларига кўлидан келганча ёрдам бераяпти.

Кейинги пайтларда бир эзгу тинчлик бермай қўяди, -- дейди Отабек Фаёзов. -- Ўзимизнинг гўшт комбинатимиз бўлса, дейман. Мақсадим -- фермамизда бокиб сеимирилган бўрдокилар гўштидан шу ернинг ўзида турли хил маҳсулотларга тайёрлаб, ҳаморларимга бозордагидан арzonро нархларда сотиш. Шунда эл-юртга янада кўпроқ нафим тегарди.

Отабекнинг бу нияти ҳам рўбга чиқшига шубҳа қўлмаймиз. Зоро, хайрли мақсадлар билан яшаб, меҳнат қилидиган инсонларнинг нияти ҳамиша жиобат бўлади.

Самад Йўлдош.

ТОПШИРИҚ ЯЪЛО ДАРАЖАДА БАЖАРИЛДИ

Ҳарбий дала ўкув-машғулотларидан репортаж

Ҳарбийлар орасида «дала ўкув-машғулотлари майдони -- аскар академиясидир», деган нақл юради. Зеро, аскар факат шу майдондагина оғир ва шарафли кўнікмага, бошқача айтганда Ватанини ҳимоя қила билиш ҳарбий илмига эга бўлади.

-- Ҳужумга! Бу бўлинманнинг жанговар шай ҳолатда дадил ва тўхтовсиз олға томон ҳаракатланишидир, -- дея уқтириди раҳбар дала машғулотлари олдидан янги келган аскарларга, -- нафакат олға силжиш, балки барча қуроллардан кетмакет, аниқ ўт очиб, душманга яқин бориш ва уни тор-мор этишдир...

Оддий аскарлар Замон Норматов ва Алишер Усанов зобитнинг сўзларини диққат билан эшитишди. Зеро, улар ҳарбий хизматта келгунга қадар «Ура» садолари остида ҳужумга ўтилган чоғда ҳар бир взвод, бўлинма ва аскарнинг ўзига хос вазифаси борлигини, топшириқни бажариш учун танк экипажлари билан ўзаро ҳамкорликда, белгиланган тартибда ҳаракат қилиш лозим эканлигини, командирларнинг белгиланган сигналларини эслаб қолиши кераклигини ва ҳужумга ўтишнинг бошқа яна кўп ўзига хос томонлари, тартиб-қоидалари мавжудлигини тасаввур ҳам қилишмаган эди-да. Бўлинма командири томонидан топшириқ белгилаб берилиди, қуролларнинг созлиги текши-

рилди ва ниҳоят кутилган лаҳзалар етиб келди.

-- Бўлинма, ҳужумга тайёрланинг!

Бўлинма командирининг буйруғи янграши билан Алишер ва Замон бошқа мотоўқчилар қатори қуролларини, кўл гранаталарини жантга ҳозирлашиди.

-- Бўлинма, ҳужумга -- олга!

Оддий аскарлар З. Норматов ва А. Усанов ҳандакдан отилиб чиқишида-да, қуролдошлари билан «душман» устига ёпирилиши.

Албатта, бу аскарнинг ҳужумга ўтиш жараёнидаги ҳаракатининг дебочаси, холос. Ҳужумга ўтиш--бу бўлинманинг кўр-кўронда душман устига ёпирилиши эмас. Жуда қисқа вақтда, тезлик билан амалга оширилаётган олдинга ҳаракат жараёнида аскар командирнинг жуда кенг кўламли топширигини бажариши лозим бўлади. Хуллас, аскар учун бу ҳаракат жараёнида иш етарли. Ўз навбатида у аскардан ўта эпчилликни, катта жисмоний тайёргарликни, ақл-заковатни талаб этади.

-- Гранаталарни иргитинг!

Ҳа, ҳужум қизғин пайтда ҳам бўлинма командирининг буйруғини эшига билиш керак. Алишер ва Замон буйруқни бажариб, қуролдошлари билан душманнинг олд чизик мудофаасига йўлбарслардек ташлашишиб (пастдаги суратда айнан шу вазият акс этган), рақибни тор-мор этишди ва жанговар топшириқнинг муҳим биринчи қисми ба-

жарилди.

Кутилмаган кучли зарбадан саросимага тушиб қолган «душман» жиддий қаршилик кўрсатолмади, энди бемалол «шартли рақиб» мудофаасининг чукур илдизига кириб бориш имкони туғилганди. Бироқ шу пайтда душман заҳиралари ёрдамга етиб келиб, ҳаракатта қўшилди. Демак, душман қарши ҳужумга ўтиши мумкин.

Машғулотлар раҳбари ва бўлинма командири қулай ҳудуддан жой эгаллаш ҳақида буйруқ берди. Оддий аскарлар З. Норматов ва А. Усанов ўз жойларида туриб, қарши ҳужумга ўтишга шайланган душманнинг устига ўқ ёдеришиди ва фурсатни бой бермай бўлинма ҳужумни давом эттириди. Шутариқа топшириқ аъло даражада бажарилди. Унда термизлик оддий аскар Замон Норматов ва қашқадарёлик Алишер Усановнинг ўзига хос улуши бор, албатта.

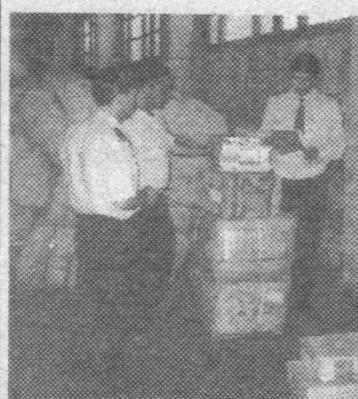
В. КАЛОШИН,
подполковник, ҳарбий журналист.

Р. ЭРМУҲАММАД,
«Халқ сўзи» мухбири.

• БОЖХОНА БЕКАТИ

КАРАМ ОСТИДАГИ... БОЙЛИК

Тун. Соат чамаси бирга яқинлашиб қолган. Лекин катта йўлда ҳаёт қайнайди. Турнақатор машиналарнинг сафи бир дақиқа бўлса-да узилмайди. Қозогистон Республикаси билан чегарадош Сирдарё вилоятининг Мирзаобод тумани божхона бекати ходимлари ҳар доимгидек ҳушёр ва сергак.

ҳолат юзасидан суриштирув ишлари олиб борилмоқда.

-- 1996 йил мобайнида божхона қонунчилиги бузилган 399 та ҳолат аниқланди, -- дейди Ўзбекистон Республикаси Бош божхона хизмати матбуот хизмати ходими Холмурод Абдураҳмонов. --

Оқибатда, республикамиз ҳудудидан ноқонуний равишда олиб чиқиб кетилаётган 214 миллион сўмлик қимматбаҳо металл буюмлар, 3 млн. 400 минг сўмлик тарих ва санъат асарлари, 586 минг сўмлик АҚШ доллари, 5 тонна 343 килограммдан зиёдроқ наркотик моддалар ушланиб, мусодара қилинди. Бундан ташқари, божхона хизматчиларнинг саъи-ҳаракатлари туфайли 36 миллион 80 минг сўмлик озиқ-овқат нөматлари, 6 млн. 642 минг сўмликдан зиёд саноат моллари, 1 млн. 777 минг сўмликдан ортиқроқ нефть маҳсулотлари республикамизга қайтарилди.

Бугун мустақил мамлакатимизда иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, истеъмол бозорини тўлдириши борасида дадил қадамлар қўйилаётган бир пайтда айрим нафси ҳакалак отган фуқароларнинг четга маҳсулот олиб чиқиб кетишига ҳаракат қилаётганлиги ачинарлидир. «Бузоқнинг юргургани сомонхонагача», деганларидек бундай «учар»лар ўзларининг «тизгини» божхона ходимлари қўлида эканлигини унутмасликлари керак.

Баҳодир
ОСТОНАҚУЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ДУШАНБА, 20

Телетомошабинлар диккатига! Профилактика муносабати билан 20 январь, душанба куни ЎзТВ I күрсатувлари соат 6.30дан 14.05 гача ЎзТВ III канали оркали намойиш этилади.

17.55 Күрсатувлар тартиби. 18.00 Янгилклар. 18.10 «Ранг фалсафаси». 18.35 «Морена Клара». Телесериал. 19.25 Эълонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 Биржа ва банк хабарлари. 20.15 Оқшом эртаклари. 20.25 Эълонлар. 20.30 «Ахборот». 20.55 Эълонлар. 21.00 Буюк келажак сари. 21.20 «Дилнавоз садолар». 21.30 «Бу оқшом...». 21.50 «Бизнес-доктор». Видеофильм. 1-кисм. 22.30 Муборак Рамазон тухфаси. «Мухаммадун Расуллуплоҳ». Кўп қисмли телевизион бадий фильм премьера. 3-фасл. 11-кисм. 23.15 «Дилнавоз садолар». 23.25 Эълонлар. 23.30 «Ахборот». 23.55 «Турон юлдузлари: ансамбллинг концерти. 00.25 — 00.35 «Ватан тимсоллари».

18.00 Янгилклар. 18.10 Эълонлар. 18.15 «Ёрлитош». Мульттўплам. 18.35 «Тулпор». 18.50 «Оро». 19.00 «Калбимда ўзбекистон». 19.05 «Турни кишизлар». 19.25 Эълонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 «Офисино» баридан чиқсан фирибгарлар». Телесериал. 20.25 Эълонлар. 20.30 «Ахборот». 20.55 Эълонлар. 21.00 «Кинонигоҳ». 22.30 Кундаклик. 22.35 Оҳанглар ва Эълонлар. 22.55 «Акс». 23.15 «Ишибилармонлар ҳафтаси». 23.35 — 00.05 «Спорт китъаси».

17.50 Янгилклар. 17.55 Эълонлар. 18.00 «Корбоблар». Мультифильмлар тўплами. 18.25 «Дарбадар». Бадий фильм. 12-серия.

17.30 — 9.00, 19.10 — 21.40 Россия жамоат телевидениеси.

21.40 Эълонлар. 21.45 «Янги курбон». Телесериал.

22.31 — 23.35 Россия давлат телевидениеси.

23.35 Эълонлар 23.40 — 23.45 Янгилклар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

18.45 «Мульткаруслель». 19.00 «Сен ҳакинга ва сен учун». Ахборот-дам олиш дастури. 19.15 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари. 19.45 Эълонлар. 19.50 «Санта-Барбара». Телевизион, бадий фильм. 20.40 Долзарб репортаж. 21.10 «Тиббийт ҳамма учун». 21.40 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериал. 22.30 «Соликлар ҳакида сабоқлар». 22.45 Эълонлар. 22.50 «ТВ IV да «Немис тўлкини». 23.20 «Озодлик номидан». Америка тарихи. 23.30 «Жиллет» спорт». 00.20 — 00.30 «Хайрли тун!»

ЧОРШАНБА, 22

6.30 «Ассалом, ўзбекистон!» Тонгти дам олиш дастури. 8.00 — 8.25 «Ахборот».

8.30 «Бир улка...». 8.55 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Номалум Бухоро». 9.15 Муборак Рамазон тухфаси. «Мухаммадун Расуллуплоҳ». Кўп қисмли телевизион бадий фильм. 3-фасл. 10-кисм. 10.00 Янгилклар. 10.05 «Замин фидойлари». Телөчор. 10.30 Эртаклар яхшиликка етаклар. «Бой билан Афанди». 11.10 «Матлубанинг бахти». Фильм-концерт. 11.45 «Файзли дамлар». 12.00 «Мовлий топлар ёки ҳакиқатдан узоғ военалар». Бадий фильм. 13.30 Ўзбекистон телерадиокомпанияси эстрада-сифоник оркестрининг концерти. 14.00 — 14.05 Янгилклар.

17.50 Янгилклар. 17.55 Эълонлар. 18.00 «Мўжизлар куни». Болалар учун фильм-концерт. 18.25 «Дарбадар». Бадий фильм. 11-серия.

19.10 — 21.40 Россия жамоат телевидениеси.

21.40 Эълонлар. 21.41 «Янги курбон». Телесериал.

22.31 — 23.45 Россия давлат телевидениеси.

23.45 Эълонлар. 23.50 — 23.55 Янгилклар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

18.45 Кўрсатувлар ансонис. 18.50 «Мульткаруслель». 19.05 Эълонлар. 19.10 Кечки сеанс. Бадий фильм. 20.40 «Аёл». 21.10 «М-хабар. 21.20 «Шлагер». 21.30 «Авторейд». 21.40 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериал (АШК, Карада). 23.30 Эълонлар. 23.35 «Эртаклар мамлакати». Н. Королева. 23.55 «Душанба». Публицистик кўрсатув. 00.05 «Тасвир». 00.35 — 00.45 «Хайрли тун!»

СЕШАНБА, 21

6.30 «Ассалом, ўзбекистон!» Тонгти дам олиш дастури. 8.00 — 8.25 «Ахборот».

8.25 Республика газеталарининг шархи. 8.35 «Рақслар оламининг сири». 8.55 Биржа ва банк хабарлари. 9.15 Муборак Рамазон тухфаси. «Мухаммадун Расуллуплоҳ». Кўп қисмли телевизион бадий фильм. 3-фасл. 11-кисм. 10.00 Янгилклар. 10.05 Болалар учун «Оқ рӯҳ».

10.30 Она тили. 11.00 Инглиз тили. 11.30 Ўзбекистон тарихи.

12.00 «Морена Клара». Телесериал. 12.45 «Кишилкадиркорлари». Публицистик кўрсатув. 13.10 «Софлем авлод учун!». 13.30 Дутор ва танбур тароналари. 14.00 — 14.05 Янгилклар.

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 Янгилклар. 18.10 Мультифильм. 18.20 «Буёрга оламда Ватан биттадир...». 18.25 «Сўз — Сизгай». Ёшар учун кўрсатув. 18.40 «Морена Клара». Телесериал. 19.25 Эълонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 «Табаррум қадамжолар». Қосим Шайх мажмуаси. XVI аср. 20.15 Оқшом эртаклари. 20.25 Эълонлар. 20.30 «Ахборот». 20.55 Эълонлар. 21.00 Буюк келажак сари. 21.20 «Дилнавоз садолар». 21.40 «Динавоз садолар». 21.55 «Сир». 22.05 «Автоаполам». 22.20 «Рангиг дунё». 22.30 Муборак Рамазон тухфаси. «Мухаммадун Расуллуплоҳ». Кўп қисмли телевизион бадий фильм премьера. 3-фасл. 13-кисм. 23.15 «Дилнавоз садолар». 23.25 Эълонлар. 23.30 «Ахборот». 23.55 Тунги тароналар. 00.20 — 00.30 «Ватан тимсоллари».

IV

18.00 Янгилклар. 18.10 Эълонлар. 18.15 «Ёрлитош». Мульттўплам. 18.35 «Зерикма десанғиз...». 18.45 «Дойне Велле» таддим этади... 19.05 «Хуссийлаштириш: қадам-бакадам». 19.25 Эълонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 «Фисино» баридан чиқсан фирибгарлар». Телесериал. 20.55 Эълонлар. 21.00 «Кинонигоҳ». 21.20 «Зерикмай десанғиз...». 22.40 Кундаклик. 22.45 Оҳанглар ва Эълонлар. 23.05 — 23.55 «Санта-Барбара». Телевизион бадий фильм.

17.50 Янгилклар. 17.55 Эълонлар. 18.00 «Кобра». «Момик мўйна». Телефильмлар. 18.25 «Дарбадар». Бадий фильм. 13-серия.

17.30 — 9.00, 19.10 — 21.40 Россия жамоат телевидениеси.

21.40 Эълонлар. 21.45 «Янги курбон». Телесериал.

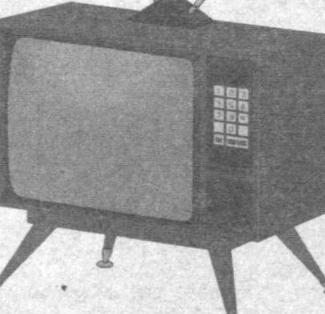
22.31 — 23.45 Россия давлат телевидениеси.

23.45 Эълонлар. 23.50 — 23.55 Янгилклар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

18.45 «Мульткаруслель». 19.00 Безнен мирас». 19.30 «Хамдустлик». 20.00 «Мезон». 20.30 Эълонлар. 20.35 «АЗИЗИМ». 21.05 «Ташкент оқшомида». 21.35 Эълонлар. 21.40 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериал. 22.30 «Кўшиклиар оламни тутига». 23.00 «Хўкух ва бурҷ». 23.10 «Ит хаёт». Телефильм (Япония). 23.40 — 23.50 «Хайрли тун!»

ПАЙШАНБА, 23

18.00 Янгилклар. 18.10 Эълонлар. 18.15 «Ерлитош». Мульттўплам. 18.35 ТВ плюс... 18.45 «Киносаидёра». 19.05 «Сизнинг имконият». 19.15 «Ором онлари». 19.25 Эълонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 «Офисино» баридан чиқсан фирибгарлар». Телесериал. 20.25 Эълонлар. 20.30 «Ахборот». 20.55 Эълонлар. 21.00 «Кинонигоҳ». 22.30 Кундаклик. 22.35 Оҳанглар ва Эълонлар. 22.55 «Акс». 23.15 «Ишибилармонлар ҳафтаси». 23.35 — 00.05 «Спорт китъаси».

17.50 Янгилклар. 17.55 Эълонлар. 18.00 «Корбоблар». Мультифильмлар тўплами. 18.25 «Дарбадар». Бадий фильм. 12-серия.

17.30 — 9.00, 19.10 — 21.40 Россия жамоат телевидениеси.

21.40 Эълонлар. 21.45 «Янги курбон». Телесериал.

22.31 — 23.45 Россия давлат телевидениеси.

23.45 Эълонлар. 23.50 — 23.55 Янгилклар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

18.45 «Мульткаруслель». 19.00 «Сен ҳакинга ва сен учун». Ахборот-дам олиш дастури. 19.15 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари. 19.45 Эълонлар. 19.50 «Санта-Барбара». Телевизион, бадий фильм. 20.40 Долзарб репортаж. 21.10 «Тиббийт ҳамма учун». 21.40 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериал. 22.30 «Соликлар ҳакида сабоқлар». 22.45 Эълонлар. 22.50 «ТВ IV да «Немис тўлкини». 23.00 «Озодлик номидан». Америка тарихи. 23.30 «Жиллет» спорт». 00.20 — 00.30 «Хайрли тун!»

17.50 Янгилклар. 17.55 Эълонлар. 18.00 «Корбоблар». Мультифильмлар тўплами. 18.25 «Дарбадар». Бадий фильм. 12-серия.

17.30 — 9.00, 19.10 — 21.40 Россия жамоат телевидениеси.

21.40 Эълонлар. 21.45 «Янги курбон». Телесериал.

22.31 — 23.45 Россия давлат телевидениеси.

23.45 Эълонлар. 23.50 — 23.55 Янгилклар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

18.45 «Мульткаруслель». 19.00 «Сен ҳакинга ва сен учун». Ахборот-дам олиш дастури. 19.15 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари. 19.45 Эълонлар. 19.50 «Санта-Барбара». Телевизион, бадий фильм. 20.40 Долзарб репортаж. 21.10 «Тиббийт ҳамма учун». 21.40 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериал. 22.30 «Соликлар ҳакида сабоқлар». 22.45 Эълонлар. 22.50 «ТВ IV да «Немис тўлкини». 23.00 «Озодлик номидан». Америка тарихи. 23.30 «Жиллет» спорт». 00.20 — 00.30 «Хайрли тун!»

17.50 Янгилклар. 17.55 Эълонлар. 18.00 «Корбоблар». Мультифильмлар тўплами. 18.25 «Дарбадар». Бадий фильм. 12-серия.

17.30 — 9.00, 19.10 — 21.40 Россия жамоат телевидениеси.

21.40 Эълонлар. 21.45 «Янги курбон». Телесериал.

22.31 — 23.45 Россия давлат телевидениеси.

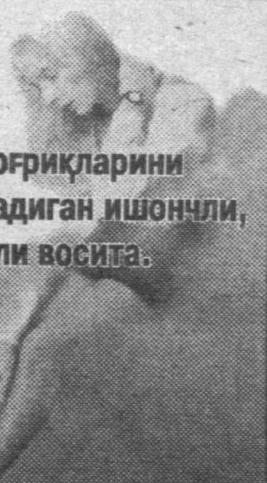
23.45 Эълонлар. 23.50 — 23.55 Янгилклар.

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

18.45 «Мульткаруслель». 19.00 «Сен ҳакинга ва сен учун». Ахборот-дам олиш дастури. 19.15 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари. 19.45 Эълонлар. 19.50 «Санта-Барбара». Телевизион, бадий фильм. 20.40 Долзарб репортаж. 21.10 «Тиббийт ҳамма учун». 21.40 Кинематограф. «Тунги талваса

АПИФЕН

мушак оғриқларини
қолдирадиган ишончли,
самарали восьита.

Кунига уч маҳал
1-2 таблеткадан.

Шаҳар дорижоналарига мурожаат қилинг.

Соф / сурхон ажъантта фармаҳимитег

МИНСК АВТОМОБИЛЬ ЗАВОДИННИГ ЎЗБЕКИСТОНДАГИ РАСМИЙ ВАКИЛИ
"ЎЗБЕКМАЗСЕРВИС" К.К.

- МАЗ туркумидаги автомобилларни /бортли, самосвал, шатакчи/, шунингдек, уларнинг тиркама ва ярим тиркамаларини сотувга чиқаради.
- ЯМЗ-236 ва ЯМЗ-238 двигателлари сотилади.
- Эҳтиёт қисмлардан танлаб олиш мумкин.
- Шунингдек, орқа кўприклар, редукторлар, генераторлар ва МАЗ туркумидаги автомобиллар учун бошқа кўплаб қисмлар сотилади.
- "ЎЗБЕКМАЗСЕРВИС" К.К. исталган модификациядаги МАЗ автомобилларини, эҳтиёт қисм ва агрегатларни республикага етказиб бериш учун буюртмалар қабул қиласди.

ҲАҚИ СҮМДА ПУЛ ЎТКАЗИШ ВА ВЕКСЕЛДА ТЎЛАНАДИ.

- 9,2 кг.ли тунука идишлардаги томат пастаси, қурилиш бўри зудлик билан сотилади.

Манзил:

Тошкент ш., 8 Март кўчаси, 57.
Тел.: 91-68-94. Факс: 91-64-06.

"ЎЗБЕКМАЗСЕРВИС" К.К. -
БЎЛАДИГАН БАҲО, АНИҚ-ТАЙИН ИШ.

**Кисқа муддатли давлат облигацияларининг 21011UMFS чиқарилишини жойлаштириш тўғрисидаги
ЭЪЛОН**

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки
Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги билан
Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ўргасида
1996 йил 26 марта тузилган 1-сонли шартномага
биноан 1997 йил 22 январда кисқа муддатли давлат
облигацияларининг ўн биринчи чиқарилишини сотиш
бўйича кимошди савдоси ўтказилишини эълон қиласди.

а) Чиқарилиш рақами: 21011UMFS;
б) Чиқарилиш ҳажми: 2 500 000 000 (икки миллиард
беш юз миллион) сўм;
в) Облигациянинг номинал қиймати 1000 (бир
минг) сўм;

г) Облигациянинг қопланиш муддати: 1997 йил 23
апрель;

д) Ўзбекистон Республикасининг резидентлари -
хукуқий шахслар облигацияларни сотиб олиши
мумкин;

е) Рақобатдош бўлмаган талабномаларнинг
максимал миқдори ҳар бир дилер рақобатдош
талабномаси ҳажмининг 20 фоизидан ортиқ
бўлмаслиги лозим.

Кимошди савдоси 1997 йил 22 январь соат 10.00 да
Тошкент шаҳрида ўтказилади.

Кимошди савдоси ўтказилиши муносабати билан
кисқа муддатли давлат облигацияларининг иккиласи
савдолари вақти ҳам ўзгаради. Савдолар 21009UMFS
рақами тўккизинчи чиқарилиш бўйича 21 январь
сешанба куни, 21010UMFS рақами ўнинчи чиқарилиш
бўйича 23 январь пайшанба куни ўтказилади. Савдолар
соат 10.30 да бошланади.

Кимошди савдоси ва иккиласи савдолар қуйидаги
манзилда ўтказилади: Тошкент шаҳри, Ўзбекистон шоҳ
кўчаси, 6-йй, Республика валюта биржаси.

Облигацияларни сотиш ёки харид қилишни хоҳлаган
ва облигацияларнинг чиқарилиш шартларига мувофик,
шу хукуқга эга бўлган шахслар ва ташкилотлар қуйидага
рўйхати бериладиган дилер-банкларнинг исталганига
мурожаат қилишлари мумкин.

Дилер	Манзил, телефон
1. ЎЗСАНОАТҚУРИЛИШ БАНКИ	Тошкент ш., А. Тўқай кўчаси, 3. Тел.: 33-24-86, 36-14-77.
2. МИЛЛИЙ БАНК	Тошкент ш., Охунбобоев кўчаси, 23. Тел.: 33-17-12, 33-74-15.
3. ЎЗПАХТАБАНК	Тошкент ш., Муҳиммий кўчаси, 43. Тел.: 78-10-94, 77-91-66.
4. ХАЛҚ БАНКИ	Тошкент ш., Қатортол кўчаси, 46. Тел.: 78-29-45, 78-29-81, 78-82-14.
5. ФАЛЛАБАНК	Тошкент ш., Лоҳутий кўчаси, 36. Тел.: 36-16-17.
6. "ТУРОН" АТББ	Тошкент ш., Навоий кўчаси, 44. Тел.: 42-23-85.
7. ЎЗПРИВАТБАНК	Тошкент ш., Амир Темур кўчаси, 24. Тел.: 34-64-88.
8. "ИПАК ЙУЛИ" АИТБ	Тошкент ш., Фарҳод кўчаси, 12"А". Тел.: 76-89-73.
9. ТОШУЙЖОЙЖАМФАРМАБАНК	Тошкент ш., Пушкин кўчаси, 17. Тел.: 36-33-31, 36-32-31, 33-29-57, 33-11-22.
10. АЛОҚАБАНК	Тошкент ш., Толстой кўчаси, 1. Тел.: 36-10-21.
11. ТРАСТБАНК	Тошкент ш., Навоий кўчаси, 7. Тел.: 41-01-10.
12. АНДИЖОНБАНК	Андижон ш., Бобур шоҳ кўчаси, 85. Тел.: 45-33-69 (Тошкент), 4-36-88 (Андижон).
13. АСАКАБАНК	Тошкент ш., Нукус кўчаси, 67. Тел.: 54-04-50, 54-18-74.
14. АБН АМРОБАНК	Тошкент ш., Туроб Тўла кўчаси, 1. (5-қават). Тел.: 45-72-57, 32-00-76.

Марказий банк АБН АМРОБАНКнинг кисқа муддатли давлат облигацияларни бозори
расмий дилерлари сафига киритилганини хабар қиласди.

21008UMFS чиқарилишдаги кисқа муддатли давлат
облигацияларини қоплаш тўғрисидаги

ЭЪЛОН

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги
билан Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ўргасида 1996 йил 26 марта тузилган 1-
сонли шартномага биноан 1997 йил 22 январда саккизинчи чиқарилишдаги кисқа муддатли
давлат облигацияларининг қопланишини маълум қиласди.

а) Чиқарилиш рақами: 21008UMFS;
б) Чиқарилиш ҳажми: 1 800 000 000 (бир миллиард саккиз юз миллион) сўм;

в) Облигациянинг номинал қиймати 1000 (бир минг) сўм.
Облигациялар тўлови 1997 йил 22 январь куни соат 9.00 да қуйидаги манзилда амалга
оширилади: Тошкент шаҳри, Ўзбекистон шоҳ кўчаси, б-йй.

21008UMFS чиқарилишдаги облигацияларни қоплашдан олинган маблағлардан
21011UMFS чиқарилишдаги облигацияларни харид қилишда фойдаланиш мумкин.

Тўлов билан боғлиқ масалалар бўйича облигация эгалари билан шартнома тузган
дилерларга мурожаат қилиш мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисингининг Кенгаши Олий Маж-
лисинг Фан, таълим, маданият ва спорт масалалари қўмитаси раиси
Асқар Фаниевич ХОЛМУРОДОВ

шу йил 17 январь куни бевақт вафот этганлигини чукур қайёу билан
маълум қиласди ва унинг оила аъзоларига ҳамда қариндошларига таъзия
изҳор этади.

(НЕЙЛОР ВА УНИНГ ФОТОТЕХНИКА МУЗЕЙИ)

Тормен Нейлор -- фототехника бўйича ажойиб коллекционер. Унинг уйи АҚШдаги Бостон че-тида жойлашган бошқа уйлардан унча фарқ кримайди. Ажойибот эса ертулада яширинган. 400 квадрат метр жойда, электрон қорувуллар куршовидаги дунёдаги энг йирик хусусий коллекция -- фототехника музейи жойлашган. Унда барча давр ва халқларга тегишили олия ярим минг фотокамера, мінглаб фотобуюмлар, машҳур суратчилар

қайти. Бўш вақтни қадимий фотокамералари қўширишга сарфлади. Баъзан зарур нарсани арзимаган чақага олса, баъзан эса катта сумма харж қилишга тўғри келди.

Бир қараашда унинг музеи улкан фотоаппарат дўконини эсга солади. Ойна жавонларига турли ҳажм ва кўринишлари фотокамералар кўйилган. Хоналардан бирда уч объективли, 250 килограмм вазни «Ко-дак» фотокамераси бор. У билан илк Америка водород бомбаси тасвирга

дам олишга кетгач, коллекционерларнинг нотинч оламига шўнгуб кетди.

«Мастондит» камераси коллекция-нинг дурдоналаридан саналади.

Нейлор колекциясида, 1886 йили ишлаб чиқарилган нимча остига бер-китиладиган аппарат намунаси мавжуд. Тутма қадаладиган тешик объектив «қараши» учун хизмат қиласди. Бундай аппарат кўрсатмасида шундай дейилган эди: «Тасвирга олиш пайти қаддингизни ростраб қорнингизни ичга тортинг, аks ҳолда кадрга фақат осмон тушиб қолади, холос». Фотосаноат маҳсулотларидан биря «Дорю» фототүпончаси. Бош қисми фотообъектив билан тугаса ҳам унинг олиши суратга тушувчилик топилмади. Бу камера олишида туришга Нейлорнинг ҳам сабри чидамайди. Аллақачон эскирган бу аппарат аэропорта жанжал чиқишига сабабчи бўлди. Унинг эгасини терорист деб хисоблаб, самолётга чиқишини хоҳлашманди.

Музейга келганларни «айгоқчи» аппаратлар, сигарет кутиси ёки гуттурт кутисига, аёллар белбогига, соат ёки шарипли руҳкага жойлаширилган камералар қизиқтиради.

Нейлор энг катта хазинани уйи-

ЕРТЎЛАДА

ЯШИРИНГАН

Лекин гап шундаки, музейга доимий қатнаши соатлари ийӯ, унинг экспонатларини фақат баҳти оламлар -- ҳўжайнин билан дўстона муносабатда бўлганларигина кўра олиши мумкин.

Кўрк ўйт аввал бостонлик ёш мұхандис Т. Нейлор патентлар идорасидан эски фотокамералар чизмасини сотиб олади. Коллекция тўплаш унинг ҳаёлига ҳам кельмади. Шунчаки, машҳур инженерлар сир-асоридан воқиф бўлмоқчи эди, холос. Киркчинчи ўйлар охирида эса у йилга 5-10 дондан фотокамера сотиб ола бошлади.

1960 йилларда Нейлор ўн иккى мамлакатда ўз филиалларига эга бўлган йирик фирмани бошқаради. Бизнесмен ҳар йили турли, иш сафарларидан чамадонини фотобуюмларга тўлдириб

тиметрили буюмларни фарқлай олади.

Бир неча жавон ўтган аср 70-ийл-

ларидаги машҳур бўлган аппаратларга ажратилган. Махсус фотопластинкалар оз эмас, кўп эмас -- нақд 525 та сурат олади.

Бу ерда биринчи жаҳон урушида кантар кўкрагига боелаб фойдаланилган фотокамера ҳам мавжуд. Соат механизми мальум бир вақтда затворни очиб, кенг тасвирда суратга олади.

Гўё музейда арзидиган ҳамма нарса тўпллангандек. «Ўттиз-қиркта камера топиб сўнг коллекцияни бут қиласди, -- дейди Нейлор. Албагта, унинг бу гапига ишониш қийин. Чунки у беш-ун ўйт аввал ҳам шундай деганди. Уч ўйт аввал фирмадан

дан уч мил наридан топди. Унинг невараси бобосини уй томидаги «ашқол-дашқол»ни бир кўздан қечиришга чакириди. Юз йиллик чанг остида эски камералар ётар эди. Нейлор дарҳол енгни шимарди ва ... уч кун ўтгачгина чердакдан тушди. Бу вақтда у барча дашқолларни тозалаб, ажратиб аппарат қисмларини қайта югигаша уринди. Унинг тажрибаси голиб чиқди: мазкур жойдан у XIX аср ўрталарига мансуб тўққизга камералар қайта тиклай олди.

Р. ЁРЛА҆БОВ
тайёрлари.

• ОҚИБАТ

МЕҲРИБОН КЎПУ МЕҲРИНГТА ЗОРМАН...

Оҳангарон шаҳри кўчаларидан бирида жойлашган бу даргоҳда ҳар доим жимжитлик, сокинлик ҳукм суради. Ҳатто учиб юрган эркин қушлар ҳам бу тинчликни бузгиси келмаёттандай. Киравериша дарвоза олдида ўтирган бир неча киши ҳам бир-бирлари билан кам сўхбатлашади. Ҳар замонда кўчанинг у бошида кўлида юқ ҳалта кўтарган кимса кўринганида улар умидвор бўлишади. Йўловчи бу томонга бокмай ўтиб кетганида ўқинчли нигоҳлар яна ерга қадалади.

Кундалик ҳёт ана шундай ўтадиган бу маскан вилоят қариялар уйи деб атади.

Уруш ўйларида етим болалар уйи бўлган. Ҳозир ҳам енгилтак ота-оналарнинг болалари учун ана шундай жойлар ажратилган. Лекин шундай тўкинчилик, маъмурчилик замонида умр бўйи ишлаб, болаларини вояга етказиб, қарийб кучдан қолганида ўғил-қизларига кераксиз бўлиб қолган оталар-оналар бўлиши мумкинлигини ўйлаб кўрганмисиз? Бутун хузур-ҳаловатини,

кувонч, эҳтиосларини эсдан чиқариб, бир парча эт -- чақалоқнинг ҳаракатлари, янги киликларидан янги янги кувонч, лаззат топиб, юзлаб ширин орзуларни ўйлаб, жону-жаҳонини шу болага багишлаган ота-она фарзанди улгайгандан, ўзи кексайганида кераксиз буюмдай шу тўрт девор ичидаги унтуладими?

Саксон бир ёшли Насрулла ота бугун

фамгин хаёллар билан бир жойда тин ололмаяпти. Тез-тез дарвоза олдига бориб, кўчадан ўтган енгил машиналарга кўз тикиди.

Хусрав-Дехлавий. -- Тушим-да кенжка қизимнинг боласи, неварагигам касал бўлиб келиб, кўрсатишган эди, жажжи боламни. Ширин киликлар билан соколимни тортган эди. Тушимда Нилюфарим ҳам касал бўлиб қолибди. Энди қандай хабар топдим. Ўзим боролмасам...

Людмила Ивановна зўр бериб, кордай оқ, чиройли кўйлакча тўкиб ўтириди:

-- Неварам Ларисага, -- дейди у

кўйлакка ишора қилиб, -- ўтган йили юпунгина кийинтириб олиб келишган эди. Тошкент яқинку, яна келиб қолиши...

Бу ерда ҳёт ана шундай давом этади.

***

-- Бир кунлик харажатимиз 12-14 минг сўмга тўғри келади, -- дейди директор ўринбосари. -- Ҳозирги кийинчиликлар даврида бизни кўллаб-кувватлаб турганлардан миннатдормиз.

Барибири бу ерда истиқомат қилувчи кишиларнинг ҳаммаси меҳр-оқибатга, қариндош-уругларининг, ўғил-қизларининг, невараларининг бир оғиз ширин сўзига муҳтож.

Киёмат-қирғин уруш ўйларида бедарак шаҳид бўлган оталари қабрини ҳозиргача Россия, Украина, Белоруссия, Польша ўрмонларидан кидириб топиб, устида қон қақшаган кишилар айтинг, бундай оқибатсиз, ҳис туйғусиз одамларни фарзанд деб бўладими?

Муштоқ кўзлар йўлга тикилиб ўтираслиги учун сизу биздан фақат меҳр, икки-уч оғиз ширин сўз кифоя, уни кўнгли яримлардан қизғанмайлик, дариф тутмайлик.

Темур ҲАЙДАРОВ.

• МУНАЖЖИМЛАР
БАШОРAT ҚИЛАДИ

СИГИР ЙИЛИ
ДАНГАСАЛИКИ

Хитой мунаҗжимларининг башорат қилишича, кирб келган сигир йилида тинимсиз меҳнат, интилиш орқалигина киши бирор-бир мақсадига эриши мумкин. Ушбу йилда янгидан жиддий муммолов пайдо бўлмайди, шунинг учун ҳал этилмай қолган муммоловлариниз бартараф этишга қатъий киришсангиз бўлади. Дангасалик, локайдиклар қилиш умуман ярамайди. Қийинчиликлардан қочмаслик лозим. Вуқуда келиш эктимоли бўлган зиддиятларни иложи боричча четлаб ўтиш эса хеч бир натижга бermайди. Томъонда сигир йили зерикишга имкон қодирмайди.

Алоҳида мучаллар бўйича башоратлар эса қуидагилардан иборат:

СИЧКОН мучаллиларни «айгоқчи» аппаратлар, сигарет кутиси ёки гуттурт кутисига, аёллар белбогига, соат ёки шарипли руҳкага жойлаширилган камералар қизиқтиради.

СИГИР мучаллиларни «айгоқчи» аппаратларни бирор-бир мақсадига эриши мумкин. Ушбу йилда янги ҳомийлар топиши имкони түғилади. Кашиб юзасидан кўшимча иш пайдо бўлади.

СИГИР мучаллиларни «айгоқчи» аппаратларни бирор-бир мақсадига эриши мумкин. Ушбу йилда янги ҳомийлар топиши имкони түғилади.

ИУЛБАРС мучаллиларни «айгоқчи» аппаратларни бирор-бир мақсадига эриши мумкин. Ушбу йилда янги ҳомийлар топиши имкони түғилади.

КУЁН мучаллиларни «айгоқчи» аппаратларни бирор-бир мақсадига эриши мумкин. Ушбу йилда янги ҳомийлар топиши имкони түғилади.

АЖДАРҲО мучаллиларни «айгоқчи» аппаратларни бирор-бир мақсадига эриши мумкин. Ушбу йилда янги ҳомийлар топиши имкони түғилади.

ИЛОН мучаллиларни «айгоқчи» аппаратларни бирор-бир мақсадига эриши мумкин. Ушбу йилда янги ҳомийлар топиши имкони түғилади.

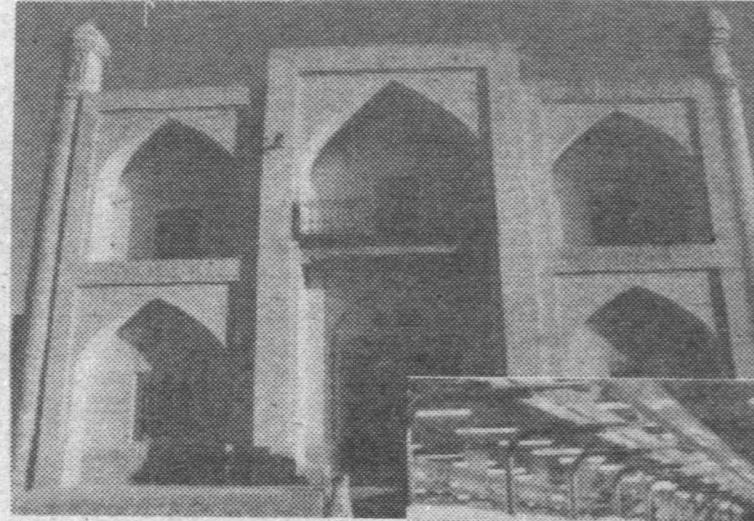
КУЙ мучаллиларни «айгоқчи» аппаратларни бирор-бир мақсадига эриши мумкин. Ушбу йилда янги ҳомийлар топиши имкони түғилади.

МОЙМУН мучаллиларни «айгоқчи» аппаратларни бирор-бир мақсадига эриши мумкин. Ушбу йилда янги ҳомийлар топиши имкони түғилади.

ТОВУҚ мучаллиларни «айгоқчи» аппаратларни бирор-бир мақсадига эриши мумкин. Ушбу йилда янги ҳомийлар топиши имкони түғилади.

ИТ мучаллиларни «айгоқчи» аппаратларни бирор-бир мақсадига эриши мумкин. Ушбу йилда янги ҳомийлар топиши имкони түғилади.

ТЎНГИЗ мучаллиларни «айгоқчи» аппаратларни бирор-бир мақсадига эриши мумкин. Ушбу йилда янги ҳомийлар топиши имкони түғилади.

Қадимги ёзма манбадар турон-замин ҳудудида милоддан илгари ҳам жаҳоннинг қўйна гўшалари билан бўйлашадиган ноёб обидалар ва шаҳарлар мавжуд бўлганлигидан гувоҳлик беради. Шулардан бирни Афросиёб билан деярли бир вақтда бунёд этилган макони шариф -- Навтоқадир. Унинг тадрижий илдизлари милоддан аввалиг IХ -- VIII асрларга бориб тақалди.

Шаҳарнинг ўтмиши маданияти бой. Қарши кўғони, Регистон ёдгорлиги, Жоме масжиди, қадими ҳаммом, Мир бика, Сайдкулбой, Бекмир қозоқ ва Қиличбой мадрасалари, сардобалар, хонақолар... Шўро замонида бу каби тарихий ёдгорликларга нисбатан хўжасизларча муносабатда бўлинди, ҳурофотга қарши кураш ниқоби остида беаёв топталди ёки бутунлуга номақбул мақсадларда фойдаланилди. Шукрки, ҳалқимиз мавнавиятига дахлдор Қарши обидалари ҳам истиқлол туфайли чинакам эъзоз топиб, эндиликда ўзининг иккинчи умрини яшамоқда.

Қарши... Республика мизнинг жуғрофий ҳаритасида бу «камсукум» шаҳар атиги битта нуктадан иборат. Аслида-чи, унинг саҳий бағри кенг, меҳмонлар учун ҳамиша очиқ, кунлари сершитоб ва мазмундор. Воҳанинг юраги саналган бу гўшага не-не азиз зотларнинг пойқадами тегмаган, дейсиз. Маданий цивилизация бошлангунга қадар шаҳар неча бор вайрон этилиб, неча бор қайта тикланди. Ҳар бир давр унинг тақдирида ўз «муҳрини қолдирди. Асрлар силсиласига дош бериб келаётган ноёб обидалар, масжиду мадрасалар Қаршининг қонли ва шонли ўтмишига гувоҳ!

Унинг бағрида юзга яқин миллат вакиллари яшаб, меҳнат қилишади. Тянь-Шань ва Ҳисор тизмаларидан бошланувчи азим Қашқадарёга «елка» тираган шаҳар йил сайнин маърифийлаб бормоқда. Мавжуд университет ва институт, 7 техникум, бу таҳнор-техника билим юрти ҳамда лицеилар 11 мингдан зиёд талабаларни ўз бағрига олган. Улар орасида нафақат Қашқадарё, балки қўшини вилоятлардан келган анчагина йигит-қизлар бор. Шаҳар ҳудудида 40 та умумталим мактаби, 10,3 минг ўринли 59 та боғча-ясли, 3 та ўйнинг мусиқа мактаби, 191 та спорт-соғламаштириш майдончалари фаoliyati кўрсатаяпти. Замонавий шифохона ва поликлиникалар, истироҳат боғлари, ўнлаб клуб ва қироатхоналар аҳоли хизматиди.

Яқин вақларгача республика мизнада хусусий мулк, кичик ва

◆ Қарши Қашқадарё вилоятининг маданий-маъмурӣ ва саноат маркази. Ялпи ҳудуди майдони 7551 гектар. ◆ Шаҳарда 194,7 минг аҳоли истиқомат қилади. Иқлими ўзгарувчан, континентал. ◆ Нефть ва газ саноати ишлаб чиқарниша етакчи ўрин тутади. Бу ерда турли муркаблик шаклидаги 1256 та корхона ва ташкилот фаолият кўрсатмоқда. ◆ Шаҳар 56 та маҳалла ва кичик кўргонларни ўзничига опади.

-- потенциал салоҳиятини мустаҳкамлаши кун тартибида турган муҳим масалаларданди. 2000 йилда бориб шаҳар ҳудуди 8334,5 минг гектарга етади. Бош лойиҳага мувофиқ, бу ерда замонавий қулийликларга эга бўлган 8 та митти туман барпо этилади. Шунингдек, ҳорижий сармоялар иштирокида полизилен ва ҷарм маҳсулотлари, метални қайта ишлаш, мебель жиҳозлари тайёрлаш, таъмирлана ва сервис хизмати кўрсатишга ихтиослашган корхоналар очиш мўлжалланмоқда. Ҳозирги кунда шаҳарнинг эски қисмida Амир Темур хиёбони, тарих музейи, янги меҳмонхона, цирк ансамбли, кўп қаватли турар-жой бинолари учун жой ажратилган. Бу маданий-маший иштоатларнинг куриб ишга туширилиши қаршиликлар учун ажойиб совфа бўлиши шак-шубҳасиз.

Кези келганда бир фикрни мулоҳаза тарзила айтиб ўтиш лозим. Биз ушбу мақолага материал тўплаш жараёндида қашқадарёлик олимлар, мутахассислар билан сұхбатлашдик. Улар қадим ўтмишда воҳанинг Ўрга Осиё иктиномий ҳаётида туттан ўни ҳақида батъи илмий далилларни келтириб, Қаршининг ёши 2600--2700 йилдан кам эмас, деб таҳмин қилишди.

Бугунги Қарши қўйна Навтоқадир тарихий ворисидир. Ҳисоб-китобларга қараганда, унинг таржимаи ҳоли 2700 йиллик кечмишни қамраб олади. Бу ўринда юонон, хитой, рус, араб, ўзбек олимларининг асадлари ва тадқиқотларида зикр этилган илмий маълумотларни эслаш кифоя.

урта бизнес ҳақида гапиришнинг ўзи ортиқча эди. Эндиликда манзара тамом бошқача. Мустақиллик шарофати билан ижтимоий-иқтисодий соҳада амалга оширилаётган туб ўзгаришларни Қарши шаҳри мисолида яққол кўриш мумкин. Бозор жараёни билан боғлиқ мулкий тамойиллар халқ ҳўжалигининг барча соҳаларига дадил кириб бормоқда. Айниқса, кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш, ишлаб чиқаришга чет эл сармояларини жалб этиш яхши самара бераётir. Шаҳарда 15 та кўйим, 787 та кичик, ўрта ва хусусий корхона, 56 та акционерлик жамияти, 153 та савдо ва кўплаб майший хизмат шоҳобчалари мавжуд бўлиб, уларнинг аксарияти ишлаб чиқаришга ихтиослашган. Ижтимоий мулк хусусийлаштирилиши муносабати билан надавлат сектордаги корхона ва ташкилотларга мөддий, юридик, ахборот-маслаҳат хизмати кўрсатувчи шоҳобчалар тармоғи кенгайтирилмоқда. Давр тақоғоси билан юзага келган «Контракт», «Бизнес кузатувчи», «Қарши-инвест», «Эзут-МЧЖ», «Абдул-Амир-Инвест» фирмалари ана шулар жумласиданди.

Қаршини, саноат корхоналарининг жойлашишига қараб, таҳминан уч минтақага ажратиш мумкин: шимолий, жанубий ва гарбий. Ушбу минтақаларни бирлаштириб турувчи ягона ҳалқа бу -- ишлаб чиқаришнинг замонавий кўлам касб этаётганидир. Дарҳақиқат, шаҳарда саноат ва курилиши индустрияси ривожланган. Маҳсулот ишлаб чиқарнишнинг ўртача йиллик ҳажми 2 млрд. 32 млн. сўмга тенг. Бошқача айтганда, вилоятда тайёрланадиган ялпи маҳсулотнинг 30,5 фюзи шаҳар улушига тўғри

делҳон бозори учун кўшимча расталар, 40 минг квадрат-метр ҳажмдаги турар-жой бинолари фикримизнинг исботидир. Умуман ўтган йил мабойнида шаҳримизда 10 млн. сўмликдан зиёд курилиш-ободончилик ишлари амалга оширилди.

Бу гапларга изоҳнинг ҳожати йўқ, Қаршини миллӣ месъморчилик анъаналари асосида ривожлантириш, унинг иқтисодий

Фикримизча, шаҳар ўтмиши билан боғлиқ тарихий ҳақиқатни тиклаш, ҳалқимизга уни бор бўйбасти билан кўрсатиш фурсати етди. Зотан миллӣ ва маънавий қадриятларимиз қадр топаётган ҳозирги кунда бу муҳим ва хайрли ишлар.

Носир ТОШЕВ,
«Ҳалқ сўзи» мухбари.

Бундан ўн беш йилча муқаддам улуғ шоир, маърифатпарвар устоз Абдулла Авлоний ҳаёти ва ижодини ўрганиш чогида у кишининг «Туркӣ Гулистан ёхуд ахлоқ» деб номланган асарини ўқидим. Сарлавҳадан мәълумки, устоз Шарқда машҳур «Гулистан» ва «Бўстон» асарларидан илҳомланибдилар. Одобнома дарси сифатидаги мазкур асар ўзбек тилида ёзилгани учун ҳам у «Туркӣ Гулистан» деб номланган. Асарни қайта-қайта ўқиб чиқдим. Кейинги йилларда адиларимиз йирик романлар ёзиш билан банд бўлиб, муаллимлар «программа» деган қолипга тушиб олиб, Одобнома яратишга анча бефарқ қолинган. «Коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодекси» энг асосий одобномага айланган эди. Ахлоқ кодексида ҳам ибратли кўрсатмалар бор бўлиб, афсус шундаки, унга амал қилиш лозимлиги билан ҳеч кимнинг иши йўқ эди.

Адабиётимиз тарихига кўз ташласак, энг улуғларимиз одобга доир талай асарлар яратганилар. Одобсизлик жари сари юрган йилларимизда бу анъанадан ҳам узоклашдик.

Абдулла Авлонийнинг асарларини ўқигач, менда ана шу мавзуга қўл уриш иштиёқи түғилди. Бир қарашда насиҳат ёзиш осондай. «Тўғри ўтири, тўғри юр, катталарага салом бер», деб ёзиш ҳамманинг қўлидан келади. Лекин «шу гапларни айтишга етарли илм борми», деган андиша мени кўп йиллар қўлимдан ушлади. Ниҳоят, бу йил машқ қилиб кўришга жазм этдим. Мен бирорга насиҳат қиммоқчи эмасман, шунга маънавий ҳуқуқим бор, илмим бор, деб даъво ҳам қилмайман. Фақат узоқ йиллар давомида ўқиган, эшиттан гапларимни, кўрган воқеаларимни саралаб сиз, азизлар билан фикрлашмоқчиман.

«Инсонларни яхшилика чақиригучи, ёмонликдан қайтаргучи бир илмидир, -- деб ёзган эди Абдулла Авлоний. -- Яхши хулқларнинг яхшилигини, ёмон хулқларнинг ёмонлигини далил ва мисоллар ила баён қиладурган китобни «АХЛОҚ» дейилур».

Ахлоқ илми фақат гўдаклийда ёки ёшлиқда ўрганилмайди. Бу илм бошқа илмлар каби Ҳадиси Муборакда айтилганидек, «Бешикдан то қабрга қадар» ўрганилади. Чунки болалик хулқи билан ўсмирлик ёхуд ёшлиқ орасида фарқ бўлгани каби қарилкнинг ҳам ўзига хос хулқи бордир. Бу хулқ илмини эгаллаган қария доимий эъзозда бўлажак. Болаликда кўп насиҳат тинглайвериб қулоқларим пишиб кетган, деб ахлоқ илмини ўрганишдан тўхтаганлар эса қариганда бадаҳлоқ бўлиб, элнинг назаридан қоладилар. Шуни-сидан Оллоҳнинг ўзи асрасин.

Ахлоқ илмини ўрганишда бири устоз, қолганлари эса талаба бўлмайди. Балки барча бирбирига устоздир. Бу илмни эгалашга рағбат қилган кексаю-ёш ўзида бир улуғ хислатни тарбия этмоғи лозим. Ўзайбина билиб, камчилигига иқрор бўлиб, ўзида ёмон хулқлар мавжудлигини фаҳм этиб, бу хасталиклардан қутилишига интилиш инсон боласидан юксак онг, тантлилк, ҳатто баҳодирлик талаб этади.

Оқ ва қора, иссиқ ва совуқ бўлгани каби, яхши хулқларнинг муқобилида ёмон хулқлар ҳам мавжуд. Ёмон хулқларни

эгалаш осон. Ёмон хулқлар шайтонбулоқдан сув ичади. У худди селитра еган қовун кабидур. Тез етилади. Аммо ундан бир тишлам еган одам барака топмайди. Ёмон хулқли одамнинг бир оғиз гапини эшитингу ана ўша ичи тушган қовундан энг -- фарқи йўқ.

Яхши хулқида ёришиш оғир. Кўксини пулемёт ўқига қалқон қилиш қаҳрамонлики ёнки яхши хулқларни эгаллашда рағбатда бўлмоқлиқ қаҳрамонлики, деган савол қўйилса мен яхши хулқ эгаллаш қаҳрамонлиқ, дердим. Чунки бирорданинг жонини сақлаб қолишга фақат яхши хулқ эгаси қодир бўлади.

Яхши хулқларнинг подшоси менинг назаримда МЕХР дир.

Мехр сершоҳ-сермева дараҳт. Оллоҳга, унинг Ра сулига бўлган меҳр ана шу дараҳтнинг танаси демак жоиз. Чунки Яратганта меҳр кўя олмаган банда бошқаларга меҳр кўя олмас. Яратгани тан олмай туриб ота-онамга меҳрим баланд дегувчилар ёлғончилардир.

Фарзандларимиз бизга меҳрли бўлсин десак, бу туйгуни уларга ўзимиз бермоғимиз лозим. Фарзанд тарбияни осмондан олмайди. Аввало бизнинг хатти-ҳаракатимиз, гап-сўзимизга қараб фикр қиласди. Агар кексайиб қолган ота-онамизни меҳр билан парвариш қиласак, буни фарзандимиз ҳар куни куриб турса, унга «ота-онангни ҳурматла» деб насиҳат қилиш ортиқча.

Ота-онага меҳрли бўлиш ҳар бир фарзандга Куръони карим орқали Оллоҳ томонидан бу юрилган. Куръони каримда бу хусусда бир неча оятлар бор. Ота-онага яхши муносабатда бўлиш қайта-қайта таъкидлан-

гани бежиз эмас. Оллоҳ бандаларига тўғри йўлни кўрсатар экан, бу йўлдаги энг муҳим талаблардан бири қилиб айнан шу хулқни қўяди. Бу хулқ шу даражада улугки, Парвар-

диғор
Унинг ёлғиз
ўзига ибодат
қилишдан кейин
ота-онага яхшилик
қилишни амр этади.

Шу ўринда Оллоҳнинг каломини эслаб ўтиш жоиз: «Ал-исро» сурасида шундай дейилади (барчага тушунарли бўлсин учун ўзбек тилидаги мазмунини келтирамиз): Бисмиллоҳир Роҳманир Роҳим. «Агар уларнинг (яни ота-она-нинг) бирори ёки ҳар иккиси сенинг қўл остингда кексалик ёшига етсалар, уларга қараб «уғ» тортма ва уларнинг (сўзларини) қайтарма. Уларга (доим) яхши сўз айт. Улар учун меҳрибонлик билан, хорлик қанотини паст тут -- хокисор бўл ва: «Парвардигорим, мени (улар) гўдаклик чоримда тарбиялаб ўстирганларидек, сен ҳам уларга раҳм-шафқат қилинг», деб ҳақларига дуо қил!»

«Аҳқоф» сурасида эса бундай дейилади: «Биз инсонни ота-онасига яхшилик қилишга буюрдик. Онаси унга қийналиб ҳомиладор бўлиб, қийналиб туққандир. Унга ҳомиладор бўлиш ва уни (сугдан) ажратиш (муддати) ўттиз ойдир. Эди қачон у вояга етиб, қирқ ёшига тўлганида: «Парвардигорим, мени Сен менга ва ота-онамга инъом этган неъматнинг шукр қилишга ва Ўзинг рози бўладиган яхши амалларнинг қилишга муваффақ этгига ва Ўзинг мен учун зурриётимга ҳам яхшилик қил-

гин (яни фарзандларимни ҳам аҳли солиҳ бандаларингдан қилгин). Албатта мен сенга (қилган барча гуноҳларимдан) тавба қилдим ва албатта мен мусулмондирман», деди. Ана ўшалар шундай зотлардирки, биз улардан қилган энг чиройли амалларни қабул қилурмиз ва жаннат эгалари қаторида уларнинг ёмонлик гуноҳларидан ўтиб юборумиз.

Мазкур оятлардан кўриниб турибди, отаона мўминми, коғирми, яхшими-

ёмонми,
бари бир
фаразанд
уларга нисбатан ҳурмат сақлаши, сўзларини қайтармаслиги ва ҳақларига яхши дуолар қилиши вожибдур. Шунингдек, отаоналик ҳукуқини қозониш учун бола тугишининг ўзи кифоя қилмайди, балки уларга таълим-тарбия бериш ҳам Ислом нуқтаи назари бўйича муҳим шартлардан экан.

Айрим одамлар бу таълим-мотлардан узоклашгани боис ота-онага меҳрли бўлишни нақадар улуғ хулқ эканини хис этмай қўядилар. Ота-онани хафа қилгучи фарзандлар билан ҳамсұҳбат бўлсангиз, улар ўзларини оқловчи фатволар топадилар. Бир йигит отасини кўпнинг олдидага ҳақорат қиласди. Отанинг айби -- уйни акуяка учун тенг бўлганлиги. «Эплассанг ота бўлгинга, бойвачча бўлиб юравермай ҳар биримизга алоҳида-алоҳида уй солишинг қерак эди», деди. Йигит ўзини ҳақ деб ўйлади. Отам ўз бурчини бажармади, демак, у ҳурматга лойиқ эмас, дейди. Бу унинг нафс бандаси эканидан далолат. Нафс унинг кўзини кўр қилди, меҳр булоғи кўзини ёпди. Қариялар уйиди бир кампир билан учрашганман. Уч фарзанди бор экан. Улар билан ҳам сұхбатлашдим. «Онам бизни болалар уйига топширганлар», деб ўзларини оқлашди. Маълум бўлишни болалар уйига топшириб, урушга кетган. Фарзандлар буни айб деб билиб, онани ҳануз кечиришмайди. Бу фарзандларни оқлаб бўлмайди. Лекин бу гуноҳни келтириб чиқарган омилни ҳам унута олмаймиз. Она ўз вақтида болаларни меҳрли қилиб тарбия эта олмаган. Бола отадан ё онадан меҳр кўриши лозим бўлган

дамларда айрилиқни, хўрликни кўргану қалби музлаб қолган. Афсуси шундаки, булар фақат ўз оналарига эмас, балки бошқаларга ҳам меҳрсизлик қиласдилар. Болаликда музлаган қалбни эритиш қийин, жуда қийин.

Эътибор берганмисиз: аёллар гўдакларини чап томонларида, эркаклар ўнг томонларида кўтарадилар. Она фарзандини юракка яқин ҳолда бағрига босиб юради. Шунда ҳам ҳикмат бормикин, дейманда. Болани кўтаришга эриниб ёки кўйлагим фижим бўлмасин деб, аравачага буқчайтириб ўтқазиб кўйган аёлларни кўрганимда дилим гашланади. «Ахир Худо ҳаммага ҳам фарзанданд беравермайди. Бағрингта босиб кўтартсанг-чи», дегим келади... Хизматда банд бўлган аёлларни айблаш қийиндир. Аммо уйда ўтирувчи аёллар ҳам эрталаб болаларини йиглатиб боғчага судраганларида «Бу қандай бедодлик!» деб ҳайқиринг келади. Бола тўполон қилиб, бозор қилиб юборган эмиш. Баҳонасини қаранг. Бугун ўз бағрингиздан юлиб, нари юборсангиз, эртага «болам бемеҳр бўлди» деб додингизни кимга айтасиз?

Бир боғбон ниҳоятда гўзал янги гул нави яратиб, подшоға инъом этди. Подшо ҳабаш кулни чақириб: «Нариги хонада болалар ўйнаб ўтирибди. Энг чиройли болага шу гулни бер», дебди. Хонада шаҳзода билан қулнинг ўғли -- юзлари чечакдан чўтири бўлган бола ҳам бор экан. Кул гулни ўз ўғлига берибди. Чиндан ҳам ҳар биримизнинг фарзандимиз ўзимизга чиройли. Биз фарзандларнинг ташқи чиройларига маҳлиё бўлмай, чиройли хулқ эгаллашларига ҳам эътибор бермоғимиз шарт. Биз уларга яхши хулқлардан тарбия берсак, улар эртага ўз фарзандларини шундай тарбия этадилар. Оқибатда яхши хулқлар заңжир каби уланиб, авлоддан авлодига ўтаверади.

Тоҳир МАЛИК.

Халқаро «Олтин мерос» хайрия жамғармаси Президентимизнинг 1996 йил 9 сентябрь Фармони, Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил 27 сентябрь қарори асосида ташкил этилган «Истебод», «Иходкор», «Маданият», «Тинчлик» жамғармалари ва ёдгорлик жамияти йўналишларини ҳам ўз ичига олган ҳаракат сифатида юзага келди.

«Олтин мерос»нинг бош вазифаси мамлакатимиз ҳудуди ва турли сабаблар билан чет элларга тарқалиб кетган халқимиз курури, ифтихори бўлган нодир қадриятларни ўрганиш ва йиғишдан иборатидир.

Халқимиз 3 минг йиллик давлатчилик тарихига эга. Бу йиллар давомида яратилган амалий санъат намуналари, буюк алломаларимизнинг жаҳоншумул кашфиётлари, Ислом маданиятига оид ноёб

асарлар, Муҳаммад Хоразмий, ибн Сино, Ал-Беруний, Мирзо Улугбек сингари буюк олимларимиз яратган асарлар жаҳондаги кўпчилик музей, кутубхоналарни безаб туриди. Айниқса, Англия, Туркия, Покистон, Хиндистон, Эрон мамлакатларида аждодларимиз асарларининг асл нусхалари сақланадиганлиги ҳаммамизга мълум. Биз ана шу нодир бойликаримизни ўрганиб, имконият дарасида юртимизга қайтаришимиз керак.

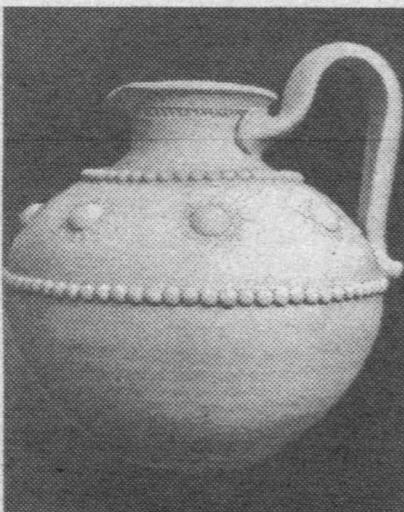
ҚАДРИЯТЛАР -- МИЛЛАТ МУЛКИ

Халқимиз узқ тарихий йўлни босиб ўтди. Мамлакат бутунлигини, халқ мустақиллигини сақлаш учун босқинчиларга қарши бетиним курашлар бўлди. Халқ орасидан етишиб чиқсан Широк, Тўмарис сингари афсонавий қаҳрамонлар, халқнинг миллий озодлик ҳаракатига бошчиллик қилган Спитамен, Маҳмуд Таробий, она юрт бутунлиги учун, миллатнинг эрку саодати учун курашган Жалолиддин Мангуберди, буюк Амир Темур бобомиз, Захирiddин Муҳаммад Бобур сингарилар ҳақида рўй-рост гапиролмасдик. Булар ҳақидаги нодир тарихий ҳужжатлар кимларнингдир шахсий архивларида қолиб кетди, умумхалқ мулкита айланмай қолди. Жамғармамиз олдидағи муҳим вазифалардан бири ана шундай но-

бидаги ўтмишга бўлган муҳаббатни сўндиришга уриндилар.

Жамғармамиз кенг маънода тарифот, тушунтириш ишларини бошлаб юборди. Телевидениеда иккита дастурда «Ўила, изла, топ», ёшлар ўртасида билим савиясини бойитиша мақсадида «Олтин мерос» руҳномаси билан шартнома тузиб, халқ оғзаки ижоди намуналарини йиғишни йўлга қўйдик. Жумхуриятимизда чоп этилаётган газеталар билан ҳамкорлик қилиб қадриятлар мөҳиятини, қадриятлар -- миллатнинг хотириаси, ор-номуси эканлигини, қадриятни улуглаш орқали ўтмишимишни ва келажагимизни улуглаёттанимизни кенг оммага тушунириб боряпмиз.

Юқоридаги мақсадлардан келиб

дир қадриятларни йигиб, миллий кутубхона, миллий музейга жамлашдан иборат.

Ҳар қандай халқ ўз ўтмиши билан фахрланишга ҳақлидир. Ўтмишда нодир қадриятларимиз ҳисобсиз бўлгани ҳолда 150 йил давомида бизни камситиб келдилар. Адабиётимизни диний феодал адабиёт деб, архитектура ёдгорликларимизни авлиёлар қабри, диний зерратоҳлар деб камситдилар. Аста-секин миллатимизнинг қал-

чиқиб, кўп йўналишда иш юритајимиз. Энг аввало 12 та вилоятда жамғарма бўлимлари ташкил этили, улар атрофиди миллатимизнинг ўтмишини улуглайдиган фидойилардан иборат жамоалар тузилипти. Бу ишлар айниқса Фарғона, Наманган, Самарқанд вилоятларида ўзгача бир иштиёқ билан бошланди. Бу вилоятлarda миллий музей, миллий кутубхоналар ташкил топмоқда. Хорижий мамлакатлардаги ватандошларимизни ҳам бу

«ХАЛҚ СЎЗИ» АРАЛАШГАЧ

ЯНГИ НОМИ -- «КИЗИЛСОЙ»

Мазкур арзнома текшириб, чора кўриш учун Юқори Чирчиқ тумани ҳокимига жўнтилиди. Таҳририят белгилаган муддатда кўйидаги жавоб олинди.

«Аҳмад Яссавий номли жамоа ҳўжалигига жойлашган Сасбага қишлоғига яшоёчи фуқароларнинг сизларга йўллаган ҳатини туман ҳокимиги ҳузуридаги атамалар ва «Давлат тили» комиссияси билан тегиси мутасадди раҳбалар ҳамда оқсоқоллар иштирокида жойдай ўрганишилб ҷиҳозли. Қишлоқ ўртасидан оқиб ўтадиган сой борлиги, бу сой ўз наబатида кўйигина тарихий воқеядарни ўз ичига олганлиги сабабли ҳамда ҳамда қўчиллик фуқароларнинг талааб ва истакларини инобатга олиб, қишлоқ «Кизисой» деб номланishiда атамалар ва «Давлат тили» комиссияси, шу ерда истиқомат қилювчи оқсоқоллар ўз розилкларини билдирилар. Шу бос, атамалар ва «Давлат тили» комиссиясининг қарори билан қишлоқка «Кизисой» номи берилди. Эндиликда, қишлоқ шу ном билан атталмоқда.

М. БЕКЕШЕВ,
Юқори Чирчиқ тумани
ҳокимининг мувонини.

ФЕРМЕРЛАР ТАЛАБИ КОНДИРИЛДИ

Редакциямизга Андижон вилояти Пахтаобод туманида фаолият кўрсатадиган бир гурух ҳусусий деҳқон-фермер хўжаликлари раҳбарлари (Э. Мамадалиев, А. Низомов, С. Мўминов, жами 34 имзо) томонидан шикоят ҳати йўлланган эди. Улар хатда тумандаги деҳқон-фермер хўжаликлари мустақиллигига тўқсиятиларни бўлаётганини куониб ёзишган. Шунингдек, 1997 йил будой ва шахта ҳосили учун тегиси ташкилотлар билан шартномалар тузildi. Айниқса, шахта заводи билан деҳқон-фермер хўжаликлари ўтасида шартнома тузидиган шахта ҳомашенинг хўжалик ичидаги фермерлар билан биргаликда сақланадиган ўзараларни ҳамда фермерлар томонидан тушшигидан кўпли ўтиризларни ҳисобга олиб, жамоа хўжаликларининг тоширигидан шахта масаласида мустақиллик берилишини талаб қилгандар.

Аризани текшириши давомида тумандаги деҳқон-фермер хўжалик-ларига 1995-96 йилда етиширган маҳсулотлари ва мақсадли фойдаланишдан тушган маблагларни уларнинг ҳар бирга бинда ҳисоб-қитоб қилиб борилишига келишидди. Шунингдек, 1997 йил будой ва шахта ҳосили учун тегиси ташкилотлар билан шартномалар тузildi. Айниқса, шахта заводи билан деҳқон-фермер хўжаликлари ўтасида шартнома тузидиган шахта ҳомашенинг хўжалик ичидаги фермерлар билан биргаликда сақланадиган ўзараларни ҳамда фермерлар томонидан тушшигидан кўпли ўтиризларни ҳисоб-қитоб қилиши масаласига ўтибор берилди.

Туман ҳокимигига эса, деҳқон-фермерларнинг муаммоларини ҳал қилинадиган ўз жойининг ўзида амалий ёрдам кўрсатиб бориш, улар ҳолидан тез-тез ҳебар олди турнига вазифаси юқлатилди. Аризачилар эса текширишин натижаларидан қониции ҳосил қилишиди.

• СУРАГАН ЭДИНГИЗ ТАБИАТНИ АСРАШГА САРФЛАНАДИ

-- 1997 йилдан тўловларнинг янги тури -- экология солиги жорий этилди, деб эшилди. Шу гал тўғрими?

Н. НАЖИМОВ,
Бухоро шахри.

Бу саволга Давлат солик қўмитаси табиий ресурслардан фойдаланганлик учун соликда тортиши услубияти бошқармаси бошлиги А. Ахмедов жавоб беради.

Қадрият дегандан фақат ўтмишни назарда тутмаслигимиз керак. Қадриятлар деганимизда Сиз билан бизни боқиб турган она заминни, осмонўпар тогларимизни, серсуз дарёларимизни, бепоён яйловларимизни, яшиш турган боргирларимизни ҳам назарда тутмамиз. Ана шулар ҳақида ўтмишда яратилган асарлар ҳам кимларнингдир сандигидаги мулк бўлиб қолмаслиги керак. Уларни ҳам йигиб, умумхалқ бойлигига айлантиришимиз керак. Қадриятлар дегандан биз мустақилликка эришиган, буюк давлат куриш йўлида туну-кун меҳнат қилаётган халқимизнинг бугунги интилишларини, маданиятини, урф-одатларини ҳам назарда тутмогимиз керак. Миллат миљат қилиб турган омиллардан бири-унинг урф-одати, расм-русларни, анъаналари ҳамдир. Миллатнинг онги -- унинг хулқ-автори, бугунги урф-одати, расм-русларни намоён бўлади. Биз халқимиз расм-русларни, урф-одатлари, маросимларини ўрганадиган йўналиш ҳам ташкил этганимиз. Жамоатчилик асосида фольклоршунос олимларни бу ишга жалби қўйдик.

Президентимиз таъкидлаганидек, жаҳоннинг бирор ҳалқи қадриятларининг бойлиги жиҳатидан бизга тент келолмайди. Лекин буларнинг жаҳон бўйдаб сочилиб кетиши халқимизнинг армони эди, уларни йигиши тарихий бир орзу эди. Мустақиллигимиз тўфайли ҳамонки нурли кунларга етган эканмиз, эслатиб ўтмоқчимиз бой қадриятларни йигиши орқали миллати буруни, миллий ифтихоримизни вужудга келтириш учун умумхалқ ҳаракатини юзага келтириш лозим.

Худойберди ТЎҲТАБОЕВ,
Ҳалқаро «Олтин мерос»
хайрия жамғармаси раиси,
Ўзбекистон ҳалқ ёзувчиси.

ОҚАР СУВ ҲАМ ҲИСОБЛИ

-- Ер усти манбаларидаги оқар сувлардан фойдаланганлик учун солик тўланадими?

Д. ҚўЙСИНОВ,
Сирдарё тумани.

Манбаларидаги сувларни ташкилнига мөхоббатни юзадиган эса манбаларидан фойдаланганлик учун солик тўланадими. Бу манбаларни ташкилнига мөхоббатни юзадиган эса манбаларидан фойдаланганлик учун солик тўланадими. Бу манбаларни ташкилнига мөхоббатни юзадиган эса манбаларидан фойдаланганлик учун солик тўланадими.

Илгари соликнинг бу тури фақат саноат корхоналарига даҳлдор эди. Қишлоқ хўжалиги корхоналари эса фақат ер ости манбаларидан фойдаланганлик учун ҳалқ хўжалигининг барча тармоқлари солик тўлайдиган бўлди.

Илгари соликнинг бу тури фақат саноат корхоналарига даҳлдор эди. Қишлоқ хўжалиги корхоналари эса фақат ер ости манбаларидан фойдаланганлик учун ҳалқ хўжалигининг барча тармоқлари солик тўлайдиган бўлса, бу йил қарийб ўн баравар арzonлашиб, 2 тийинни ташкил этиди.

Давлат солик қўмитаси матбуот хизмати.

• КАРОР ВА ИЖРО

Вазирлар Маҳкамаси томонидан «Ўзбекистонда футболни ривожлантиришнинг ташкилий асослари ва принципларини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорнинг қабул қилинганига раппа-роса бир йил тўлди. Хўш, қарор ҳаётта қандай тадбиқ этиляпти? Давлат жисмоний тарбия ва спорт кўмитаси, Ўзбекистон футбол федерацияси ва матбуот ходимларидан иборат комиссия вилоятларда бўлиш, ана шу масалани атрофлича ўрганди. Мухбиримиз текширув хуносалари асосида мақолалар тайёрлади.

ПРОФЕССИОНАЛ КЛУБ НИМА?

Профессионал клуб – қонунүүй ассоциациянан, ўз-ўзини бошкадарадиган, молиявий масалаларини ўзи ҳал этадиган, ўз низоми билан иш юритадиган мустақил жамияттадыр. Футболчи билан клуб ўртасидаги муносабатлар эса мустақам қонунүүй ассоциацияда булиши лозим.

Нега биз гапни айнан шундан бошладик? Агар жойлардаги мұтасадді раҳбарлар масалалыңг туб мөхиятини чукур англашғанида ва бу борада қатар камчиліктердегі йүл күйилмаганида, әхтимол, таърифні келтиришнинг ўрни бўлмасмиди. Афсуски, шундай эмас.

Чамаси жойлардаги айрим раҳбарлар давлат аҳамиятига молик ҳужжатлар чоп этилған газета ва журналларни ўқишимайды, ёки ҳукумат қарорларини ҳәттә татбиқ этишгә ҳамон ўзибүларчиллик билан муносабатда бўладилар. Буни қўйидаги далиллар ҳам тасдиқлайди.

Қарорға мувоғиқ, олий ва биринчи лига жамоалари (жами 43 та) профессионал клублар сиғатида қайта ташкыл этилди. Албатта, қорозда. Чунки ҳар бир клубнинг юридик жиҳатдан тасдиқланган низоми, футболчилар ва мураббийлар билан имзоланган контрактлари, ўз муассис ва ҳомийлари бор, ҳар бир клуб эндиликда ўз Низом жамғармасига эта. Амалда-чи? 43 та клубнинг ҳаммасини ҳам ҳақиқий маънода профессионал клуб, деб бўлмайди. Жумладан, «Динамо» (Самарқанд), «Орол» (Нукус), «Прогресс» (Зарафшон), «Хисор» (Шаҳрисабз), «Олтинкўл» (Олтинкўл), «Бўкалиқ» (Бўка), «Истиқъол» (Гошкент) жамоалари мисолида биз омонат командаларни кўрамиз. Ахир, бири ўз ўкув машгулотларини ўтказиш базаси, бошқаси спорт зали, футбол майдони, яна бири тиббий соғломлаштириш маркази, борингки, меҳмонхона, овқатланиш муассасаси ва ҳатто транспортига эта бўлмаган командаларни профессионал клуб дея оламизми? Шундай ҳолатни бошқа клублarda ҳам кузатиш мумкин. Жумладан, «Металлург» (Бекобод), «Диёр» (Булунгур) клубларининг ўкув машгулотлари ўтказиш базаси умуман ийӯқ бўлса, «Дўстлик» (Гошкент вил.), «Чилонзор» (Гошкент) клублари ўкув машгулотлари ўтказиш базасини ижарага олишган. «Шаҳриён» клубининг фақат футбол майдони ва ўкув машгулотлари ўтказиш базаси бор, холос. Натижада клубларнинг Низом жамғармасига тўплантган маблағларнинг бир

қисми ижара ҳаққига, маош, му-
кофотларга сарғланаяпты. Асли-
да клубларнинг Низом жам-
ғармаси муассисалар маблаги
хисобига ташкил эти-
либ, у ўзини-ўзи
бошқаришта ўтадиган
профессионал клуб-

кор» клуби ҳисоб-рақамига муассиса ва ҳомийлардан (ҳа, улар нинг маблағлари аралашиб кетган) йил давомида қарийб 22 миллион сўм келиб тушган. Бу маблағнинг деярли ҳаммаси жамоанинг йиллик харажатларига сарфланган. Бошқа клубларда ҳам ахвол шундай. Ваҳоланки жамоанинг шу бутунги харажатлари клубнинг муассислар маблағи эвазига ташкил этиладиган Низом жамғармаси ҳисобидан эмас, балки ҳомийлар маблағи эвазига қопланиши кепак эти.

Эътибор беринг. Йил бошида олий лига клубларининг Низом жамғармаси камидаги 20 милион сўм килиб белгиланган бўлса

лион сүм клубларнинг ўз хўжалини фаолиятини юргизиши эвазига йил охирига келиб кўпайиши керак эди. Биз эса, аксинча манзарани кўриб турибмиз. Айрим клублар эса футболчиларга маошиб мукофот пулларини ҳам тўлиб беролмай қолди.

Ўрни келганда шуни айтишлозим. Баъзан стадионда ўйин кетаётган пайтда жамоага қайси сидир маънода раҳбар бўлган виз loyat, шаҳар, туман ҳокимлари ёки муовинлари ва айрим вазирларнинг команда мураббийсига «Фалон ўйинчини алмаштири, фалончини чиқариб юбор», қаби лидаги кўрсатма бераёттанига дуч келамиз. Уларнинг ўз жамоаси галабаси учун кайгуарётганлиги

КАЛЕЙДОСКОП

❖ Отирик атлетика бўйича ўтка-
зилган Ўзбекистон Куролли Куч-
ларининг очиқ биринчилигида
мамлакатимизнинг 66 нафар
спортчиси қатнашди. Юз килог-
раммдан юқори вазилилар тоифасидаги баҳсларда тошкентлик
халқаро миқёсдаги спорт устаси
Александр Ўринов штангани даст
кўтариши бўйича 182,5 кг. нати-
жа кўрсатиб, Ўзбекистон рекор-
дини ўрнатди.

Ф. Айнан шу мусобақада фарғоналиқ В. Богуцкий, самарқандлик В. Янский, адижонлик В. Йўлдошев, термизлик М. Музаффаров, самарқандлик А. Хўжамов, адижонлик И. Халилов ўз вази тоифалари бўйича турнир шоҳсунасига кўтарилиши.

ларнинг молиявий жиҳатдан
мустаҳкамланиб олиши, бақувват
клуб сифатида оёққа туриши
учун клуб қошида фойда кел-
тирувчи ишлаб чиқариш
фаолиятини йўлга
куйишга сарфлани-
ши лозим. Жум-
ладан, «Пахта-

Чемпионат
гага-
вий ту-
ланади-
Кур

Ўзбекистон чемпиони --
«Навбаҳор» футбол жамоаси
айни кунда Москвада ўтка-
зиладиган МДҲ мамлакатла-
ри чемпионлари кубоги
мусобақасига жўнаб кетиши-

йил охирига келиб барча клублар ҳисоб-рақамида бу маблағларнинг еттидан бир қисми ҳам қолмади. Жумладан, йил охирида «Пахтакор» клуби ҳисоб-рақамида бор-йўғи 56 минг, МҲСКда 160 минг, «Динамо» (С) клубида 135 минг, «Агласчи»да 143 минг сўм борлиги қайд этилди. «Янгиер» клуби ҳисоб-рақамида эса текシリв пайтида пул қолмаганини маълум бўлди. Ваҳоланки, даст-
туби барча клубларниң

яҳши, албатта. Лекин футболимиз бундан нима ютади? Мутахассис четда қолиб, командаға клуб раҳбарлари мұраббийлигі қилишидан футболимиз олдинга силжидими? Асло. Ҳар ким үз аравасини үзи торптан матькуль. Мұраббий үз иши билан, клуб раҳбарлари, вилоят ҳокимлари эса юқорида таъқидланған профессионал футбол фаолиятини ийлға күйинш иши билан астай-дил шүгулланишса, айни мудда-отур.

Расул ЖУМАЕВ «Халқ сүзи» мухбира

**«НАВБАҲОР»
«СПАРТАК»КА
(МОСКВА) ҚАРШИ
МАЙДОНГА ЧИКАДИ**

га шайланяпти. Аньана
вий турнир 25 январда бош-
ланади.

Куръага кўра «Навбахор» гуруҳ баҳсларида Москва нинг «Спартак», Бокунинг «Нефтчи» ва Молдова чемпиони «Зимбрю» жамоалари га қарши майдонга чиқадиган бўлди. Жамоамиз 25 январда «Зимбрю», 26 январда «Спартак», 28 январда

«Нефтчи» клубларига қарши түп суради. Гурухда дастлабки икки ўринни эгаллаган жамоа навбатдаги босқичга йўлланма олади. Агар наманганликларнинг 3 Февралгаяни турнир тугайдиган кунга Москвадан қайтиш учун самолётга чипта буюртма қилганликларини инобатга олсак, демак «Навбахор» турнирда олий мақсадни ўз олдига кўйган.

❖ Ўтган йили Атлантада бўлиб ўтган Олимпиадада юнон-рим курапи бўйича «олтин» медални кўлга кириттан Александр Кареллин Россия спорт журналистлари ўртасида ўтказилган сўров натижасига кўра «Йилнинг энг яхши спорчиси» деб топилди. Кареллин бундан олдинги иккى Олимпиадада ҳам «олтин» медаль соҳиби бўлган эди. Ана шу обру́зътибор боисми, у Атлантада иккита «олтин» медалга сазовор бўлган сенгил атлетикичи Светлана Мастерковадан ҳам кўра кўпроқ спорт журналистларининг меҳрини қозонган бўлиб чиқди.

АНВАР
ОБИДЖОН:

Сүлкіли газетамызда буғун очылайттан «Қаҳқаҳа бозори»
бірнен бұлғып тақылғанда жуда күвониб көтдім.
Зеро, Тошкент Отчопаридаги бирнаралардан бурунроқ
киришга ултартылғанда кайтастырылғанда да жашы
хабардормиз.
Мана, янги бозорға файзуз барақа тилаб, дараозадан үнг аёк
ила кириб келдік. Ассалому алайкум...

**УСТА ГУЛМАТНИНГ
ХАЙРАТПАРИ**

Чет әлдин келгон бизнесменнинг ўзимиздағи олиб-со-тарлардин фарқи шулдирки, алар аввал эшикни уч танғага сотиб, сүғин унинг ошиқмошиғини қирқ танғага пулладыр.

* * *

О, лодонгина товук! Түккән тұхуминг бозорда тилло нархидан бұлғонини билсанг, әнгастастурхондин ушоқ қоқмоғини пойлаб үтирай, маҳсулотни ўзинг сотмасмидинг, давр сурмасмидинг.

* * *

Тавба! Замон бир айланиб, Асакадан үйләдінде мінглаб ҳафтомабил чиқадурғон бўлибдур. Зовутнинг бошлиқлари шу темир тойчоқлардин бирорини эшагимга алмаштириб берса, Асакаси кетадурми?!

* * *

Кишлоқдаги бир кутубхонаға кириб борғоним заҳот ёқо ушладим. Ё алхазар! Хонанинг бурчагындағы жавонда ўн чоғлиқ эски-туски китоб,

ТУЗЛАНГАН ТАПЛАР

- Бир ҳафта касал бўлиб, роса дам олдим.
- Суқунатни бир оғиз сүз билан ўлдириш мүмкін.
- Режиссер: «Ўлганлар билдириш саҳнани тарк этсин!»
- Умри узоқ бўлгани билан таржимаи ҳоли қисқа экан.
- Кўпчилик ишлатилиб кетади ёб, ақлни чархламайди.
- Маошдан маошгача ронпа-роса ўттиз кечакундуз ўйл босиш керак.

- Пасткашликнинг ҳам юқори чўқдиси бўладими?
- Бошлиқнинг хатоси ўринбосарига муваффақият олиб келди.
- Астойдил ковласа, қуруқ чўнгакдан ҳам нуз чиқади.
- Арқонни узун ташлаб, сўнг учини йўқотиб кўйма.
- Бекорчиликдан ишлаб юрибман.
- Ҳамма бир киши учун, бир киши ўзи учун.
- Ортиқча гапирма, эшакни майиб қилиб қўясав!

Илҳом ЗОЙИР

• БУЮК КИШИЛАР ҲАЁТИДАН

УСТАМОН ДЮМА

Дюманинг пьесаси қўйилаётган театрнинг директори муаллифи рағбатлантириш учун шундай шарт кўйди:

-- Агар пьесангиз кетма-кет 30 кун саҳнадан тушмаса ва умумий тушум 60.000 франкдан кам бўлмаса, 2.000 франк мукофот оласиз. Бироқ тушум бир франк ҳам кам бўлиб қолса, мукофотдан маҳрум бўласиз. Агар омадингиз келса, 2.000 франкни 29 сентябрь, яъни пьесангиз 30-марта қўйилаётган куни кечқурун оласиз.

Сабри чидамаган Дюма белгиланган кундан бир кун аввал кассага кириб аниқласа, бугунги тушум 2.357 франк, жами яъни 29 кунда эса 57.999 франк бўлиби. Муаллифнинг кўнгли хотиржам бўлди, негаки охирги куни 2.000 франкдан бирор ошса-да, у ютиб чиқади. Бунга шубҳа йўқ, чунки бир кун олдинги тушум шундан далолат бериб турибди.

«МЕССЕ БОНЖУР»МИ ЁКИ «БОНЖУР, МЕССЕ»?

Казимир Бонжурнинг академик

унвонини олгиси келиб қолди. Бунга эришиш учун академикларнинг сайлов овозини олиш мақсадида уларнинг уйларига бирма-бир кириб чиқа бошлади.

Бирининг уйига бориб, кўнгироқни босса, хизматкор қиз эшикни очибди.

-- Бонжур, -- депти Казимир қизга тавозе билан.

«Бонжур»ни французча «салом» дей қабул қилган қиз ҳам мулоҳимлик билан:

-- Бонжур, месье, -- депти. -- Хўжайнинга ким сўрайти деб айтай?

-- Бонжур деяпман-ку, сизга.

-- Мен ҳам сизга «бонжур, месье», деяпман. Аммо исмингиз нима, хўжайнинга ким деб айтай?

-- Бонжур деяверинг, менинг исмим шундай.

Шундан сўнгина хизматкор қиз «бонжур, месье» билан «Мессе Бонжур» ўртасидаги фарқни англапти.

бутун овози андак хириллаб қолибди. Унинг фарёди жуда ўзига хос, лойга ботган юк мошинасининг пайдар-пай кучанинг силкинәётганини эслатади:

-- Фи, фи, фи... Фир-р! Фи-ри, фи... Фир-р!

Ү, Тасмахон пайдо бўлди-ку! Унинг усулинням тез фарқлаб оламан:

-- Я, я, я... Я, я, я...

Ҳар бир «я, я, я»нинг орасида чарм шиппагини «тап-тап-тап» қилиб, сақичийлни депсиб кўяди.

Янглишмасам, навбатдагиси -- «Мулла ваҳима». Оёқчаларини қармоқдаги лаққадек потирлатиб, яна дадасининг кўлтиғида келаётган бўлиши керак:

-- Анг! Анг! Ба-ба-баа! Ба-ба-баа! Аба-бабаа!

Ҳаммадан босиги -- Чинтемир:

-- Ҳиқ, ҳиқ... Қачон оптесис, ойий?

-- Ишхонамда мажлис бор. Бугун уйга даданг опкетади.

-- Шаталат оптесин. Ҳиқ, ҳиқ...

-- Кўнгиллари яна нималарни тусаяти?

-- Қуйит, хўязқант... ҳиқ... қулкунай... ҳиқ...

-- Қулупнайни кеча роса-а лиқиллатиб ютдинг. Етади!

Чинтемир: «Йў, етмайди! -- деб тихирлик қилишини кутиб, диққатимни жамладим. Бироқ она-бала сұхбатининг давоми «Маллаботир» кўтарган дод-войлар бўрони ичидаги кўмилиб кетди:

-- Ҳа бў-ў-ў! Ҳа бў-ў-ў! Бў-ў-ў!!!

Шундан кейин кўча анча вақт жимиб қолди. Бундан туйқус дилим гашланиб, жиддий хавотирлана бошладим: «Жингирвой»га нима бўлдийкин? Шўрликнинг тоби қочдимикан? Вақтида дўхтири чақиришдимикан, ишқилиб?

Гўжани ичиб бўлиб, пиёлдан охирги марта чой хўпладётганимда ҳам кўнглимнинг бир чети қоронғилигича турaverdi. Дастанхонга фотиҳа ўқишига чоғланган эдимки, тўсатдан «Жингирвой»нинг чийиллоқ овози таралиб, кулогимга биринчи таниш ийги чалинади:

-- Биф-ғ-ғ... Фип! Биф-ғ-ғ...

Фип!

Бу -- Куюнтой. Қарамасдан ҳам сезиб турибман, ойиси дам унинг қўлчасидан тортқилаб, дам кетига енгил шапатилаб бошлаб келяпти.

-- Э-э-в! Эв-эв-эв...

Буниси -- «Қора бўғирсоқ».

Иккала қўлини дўмпайған қорнининг остига доим чирмаштириб олади. Қошини баланд керип, салмоқли қадам ташлайди. Бошқаларнинг аҳволини куриб, боячага ҳўнграк отиб боришни фахрли русум деб тушунади шекилли, кўзидан бир томчи ёш оқизмай, ийгини шунчаки хиргойилаб келади.

Лекин «Кулча момо»нинг айюқанноси ҳақиқий. Ана, эшишиб кўринг-а:

-- Ва-а-а! Ва-ва-ва! Ва-ва-ва!

Ий, буниси ким бўлди? Э-э, Учкурбек-ку. Ширавор нарсалардан кўпроқ еганни,

НОС -- Нодирлигидан Оғизда Сақланади.

«ХОН» -- Хумбошларга Ошатмиз Никотинларни.

ТУЛ -- Тузукрогига Уйланомаган Лаппашант.

ЖОМ -- Жононларнинг Озодалик Машинаси.

НАЙ -- Нималарга Ачиниб Йиглаётпи?

ДУМ -- Дўкондордан Умидвор Маъшука.

МАЙ -- Мол-дунёнгни Албатта Йўқотамаиз!

ХИКМАТСАР САНДИГИ

Ақл-хуш згаси бўлган одам халқ билан дўстона яшайди. Халқ билан чиқшишмаган одам роҳат юзини кўра олмайди.

Кимки зе бирла муроса қилмади,
Умринг ширилигин ул билмади.

***

Бир ишга киришган чогингеда онғариклар юз берса, мақсадин манзилига етишимоқ йўлида меҳнат ва машақкатлар чексанг, ноумидлик кўчасига қадам қўйма, шижоатни ва матонатни бўй, шундагина бу мушкул йўлни босиб ўта оласан.

Ишларинги чарх бузса, қайгу чекма, сабр қим,
Хар кийимни ўртадур тикувчилар тикмоқ учун.

***

Икки нарса, яни шижоат ва матонат инсонга жуда зарур; қарху газаб вақтида ўзини тута билиш, бошига кулфат тушгандан бетоқат бўлмай сабр қилиш ва хайрии ишларга шошилиш:

Ҳар кишига баҳту иқбол бўласа ёр,

Хайру эҳсон бирла бўлгай помдор.

***

Ёшлик чоғида фазилат орттириш учун заҳмат чексангиз, қариганда фазилатнинг ўзи сизга хизмат қиласди.

Фазилатни айлар эрсанг шотиёр,
Бўйлур давлатнинг ҳамдаму баҳт ёр.

***

Кўрап кўзим,
Жону-жаҳоним,
Бугун полапонсан, эрка
арслоним,
Кундуз қуёшишсан,
тунлари ойим,
Дунё гўзалиги -- сен
болжоним!

Оқлар бўйлаб ютади

• БИЛИБ ҚЎЙГАН ЯХШИ

ТОЛ

Ибн Сино тавсия қилишиб, тол кулини сирка билан қўшиб суртилса, сўғални кўчиради, учукларни кетказади. Тол, хусусан, унинг барги ва меваси суякларга бориб етган жароҳатларга қўйиб боғланса, шифо бўлади.

Толнинг гули ва суви бош оғригини босади. Баргидан сиқиб олинган суви билан қулоқдан йиринг оқишини даволаш мумкин. Унинг елими кучсизланган кўзга жуда фойдалидир.

Толнинг суви жигар тиқилмаларига ва сариқ касалига шифо бўлади.

БОДОМ

Аччиқ бодом юздаги ажинларни ёзив юборади. Аччиқ бодом озиқ эмас, фақат доридир. Ширин бодом эса яхши озиқ бўлиб, у семтириади.

Бодом кўриш кувватини кучайтиради. Аччиқ бодом буғдой крахмали билан бирга қўшиб ишлатилганда қон туфлашга, чўзма йўталга, астма ва зотилжамга фойда қиласди.

Аччиқ бодом буйракдаги тиқилмаларни очади, унинг ёғи эса буйракни ва қовукни тозалайди, тошларни майдалайди, айниқса, гулсанасар илдизи билан қўшиб ичилса, мақсадга мувофиқидир.

ГУШЛАР ТАЪБИРИ

Агар тушшида осмонга чиқса, манфаат кўрар, улуг бўлур.

Агар тушшида онни кўрса, барча мушкулоти осон бўлур.

Агар ариқдин сув олса, тавба қилсун.

Агар сувчиллик қилса, ризқини ҳалол топар.

Агар кўлни тушшида кўрса, азадор бўлур. Агар гусул қилса, ҳалқа улуг бўлур.

Агар кулуқни тушшида кўрса ва сув олса, олимлардан манфаат кўрар, камдин ҳалос бўлур.

Агар чироқ ёки машъални тушшида кўрса, кайру баракат пайдо бўлур. Агар тонни тушшида кўрса, мамлакат фойда топар.

Агар тоннинг тепасида турса, давлатни зиёда бўлур.

Агар минора ва минбарни тушшида кўрса, улуг бўлур, иззат ва марта баси зиёда бўлур.

Агар қумликни тушшида кўрса, манфаат кўрар. Агар қумни сувсуб олса давлатни зиёда бўлур. Агар қумликда юрса гамга колур.

Агар тушшида қуонни кўрса, ҳалқ орасиди ғам-гусса бартараф бўлур.

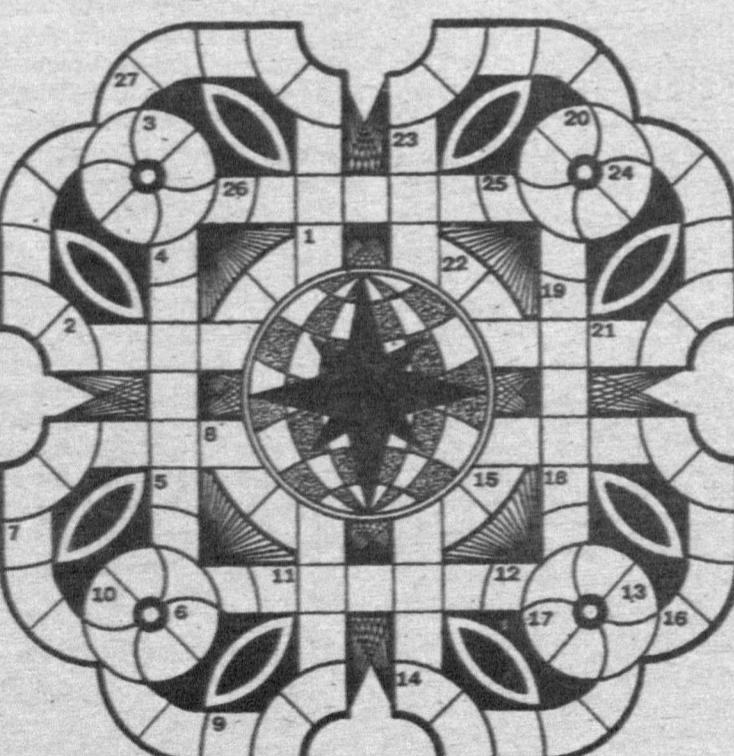
Агар тушшида көр, ёмғир кўрса, умри узун бўлур. Ҳалол ризқ топар.

Агар тошлиқда юрганини тушшида кўрса, молдор бўлур. Агар тошни узасиги чиқиб турганини кўрса, мушкулоти осон бўлур.

Агар шаҳарни тушшида кўрса, улуг бўлур ва мушкулоти осон бўлур. Ҳайру баракат ва неъматуга давлат зиёда бўлур.

Агар ҳисор (курон) тушшида кўрса муродига етар. Масжидни тушшида кўрса, хайру баракат пайдо бўлур. Улуг бирла ҳамсұбат бўлур. Агар янги масжид кўрса, мамлакат обод бўлур, муродига етар. Икки дунёси маъмур бўлур.

Агар минора ва минбарни тушшида кўрса, улуг бўлур, иззат ва марта баси зиёда бўлур.

пойтахт-шаҳар. 10. Туркия жанубидаги шаҳар. 11. Эрон ва Арманистон давлатлари ҳудуди чегарасидаги сўнгтан вулқон. 12. Россиядаги вилоят маркази, йирик саноат ўчиғи ҳисобланган шаҳар. 13. Ер куррасининг шимолий кутби. 14. Дунё қитъаларидан бири. 15. Каттлагижи жиҳатидан иккинчи ўринда турувчи океан. 16. Қозоғистон жанубидаги дарё, Сирдарё ирмоги. 17. Онега кўлига қуилувчи, Карелия ҳудудидаги дарё. 18. Ёкутистондаги дарё, Ленанинг ўнг ирмоги. 19. Қирғизистондаги дарёга номдош шаҳар. 20. Россиянинг Европа қисмидаги жойлашган вилоят. 21. Туркия ва Ироқдан оқиб ўтвичи дарё. 22. Апеннин тоғларидан бошланувчи Италиядаги дарё. 23. Марказий Қизилқумдаги қолдик тоғлар. 24. Кутб. 25. Таиланд мамлакати пойтахти. 26. Фарбий Сибирдаги вилоят. 27. Иккинчи жаҳон урушида атом бомбасидан талофтат кўрган шаҳарлардан бири.

Тузувчи:
Фозилжон ОРИПОВ.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Конгресси ва
Ўзбекистон Республикаси
Вазирилар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
А. УСМОНОВ.

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатолар 33-07-48;
Мерос ва қадриматлар 36-29-89;
Кашлоқ ҳуқуқлар 36-07-94;
Интисаодат 36-36-65;
Мажмоят 36-35-66;
Тонни музаррарлар 33-10-28;
Ўзбек тарзини 36-09-25, Вахид-33-10-60

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тонни музаррар
Матбуотчилар ёчаси, 19-яй.
Низар учун мисқуд-
Эсриғи Бонса.
Компанияси саҳифаюни
Рустам Азимов.